

Vergaderjaar 1987–1988

20 483

Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet op het leerlingwezen inzake niet ten laste van 's Rijks kas komende cursussen en werkzaamheden (contractactiviteiten)

Nr. 5

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 31 augustus 1988

Gaarne danken ondergetekenden de vaste Commissie voor Onderwijs en Wetenschappen voor de gedegen wijze waarop zij in het voorlopig verslag is ingegaan op het voorliggende wetsvoorstel. In het navolgende zal op de gestelde vragen en opmerkingen worden gereageerd. Hierbij wordt grotendeels de indeling van het voorlopig verslag gevolgd.

1. Algemeen

De leden van de C.D.A.-fractie constateerden met vreugde dat scholen wensen in te spelen op de in de praktijk bestaande behoefte als de vraag uit de samenleving en het bedrijfsleven om opleiding en scholing aanwezig is. Evenals ondergetekenden vonden zij daarom dat een snelle invoering van een wettelijke regeling te rechtvaardigen is.

Het doet ondergetekenden genoegen dat deze leden, en ook de leden van de P.v.d.A.-fractie, instemden met een onderwijsbeleid dat gestalte geeft aan de conceptie van het wederkerend onderwijs en dat de bestaande onderwijsinfrastructuur voor dit onderwijs wil benutten.

De leden van de P.v.d.A.-fractie onderschreven het nut van contractactiviteiten door het reguliere onderwijs ondernomen ten behoeve van de scholingsbehoeften van het bedrijfsleven. Door het ondernemen van dit soort activiteiten op grotere schaal kan – aldus deze leden – de gerichtheid van het reguliere onderwijs op de voor de beroepspraktijk noodzakelijke opleidingseisen inderdaad worden versterkt. De leden van de P.v.d.A.-fractie konden daarom instemmen met de grondslag van het onderhavige wetsvoorstel. Over de concrete invulling van die grondslag bleven er voor hen tal van vragen open.

De leden van de V.V.D.-fractie hadden met bijzonder veel belangstelling kennis genomen van het onderhavige wetsvoorstel. Bij meer dan één gelegenheid – aldus deze leden – hadden ook de leden van de V.V.D.-fractie gewezen op het feit dat door maatschappelijke ontwikkelingen als technologische veranderingen, informatisering en voortschrijdende innovatie de behoefte aan her-, bij- en omscholing zich in alle sectoren van de arbeidsmarkt zal voordoen. Waar volgens de leden van

de V.V.D.-fractie het wetsvoorstel een antwoord probeert te geven op de afspraak over het zogenaamde scholingsakkoord, namelijk hoe de onderwijsinfrastructuur zo goed mogelijk aan derden ten dienste kan worden gesteld, had het deze leden verbaasd dat in de memorie van toelichting geen verwijzing plaatsvond naar dit zogenaamde Stichtingsakkoord. Naar aanleiding hiervan merken ondergetekenden op, dat de passage in het Stichtingsakkoord 1986 mede op hun initiatief is opgenomen. De redenen voor het opnemen van deze passage waren dezelfde als die gelden voor dit wetsvoorstel. In dit verband kan inderdaad worden verwezen naar dit akkoord als een onderstreping van het maatschappelijk draagvlak.

Hoewel de leden van de V.V.D.-fractie de doelstelling, bevordering van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, alsmede de groeiende behoefte aan wederkerend onderwijs signaleren, zouden zij het bijzonder op prijs stellen indien toch wat dieper ingegaan kan worden op de vraag hoe nu juist het initieel onderwijs voor jongeren een bijdrage kan leveren aan het wederkerend onderwijs uitgaande van de visie in het wetsvoorstel (contractactiviteiten binnen schoolverband).

Naar aanleiding van deze vraag merken ondergetekenden het volgende op.

Allereerst beschikt het initieel onderwijs over deskundig personeel, gebouwen en outillage. Gezien de groeiende behoefte van bedrijven en volwassenen aan vormen van scholing, vorming en opleiding is het vanzelfsprekend deze capaciteiten ter beschikking te stellen in het kader van contractactiviteiten. Omdat de contractactiviteiten verband dienen te houden met het onderwijs aan de desbetreffende school (zie artikel 20, derde lid), zullen met betrekking tot de inhoudelijke aspecten in het algemeen geen problemen zijn. De omstandigheid dat het regulier onderwijs met betrekking tot de methodisch-didactische aspecten is afgestemd op jongeren, hoeft op zich geen beletsel te vormen om tevens onderwijs aan volwassenen te geven. Dit te meer omdat bij dit onderwijs in het algemeen minder specifieke methodisch-didactische eisen gelden. Voorts is met name in het middelbaar beroepsonderwijs en het beroepsbegeleidend onderwijs sprake van een vloeiende overgang tussen initieel beroepsonderwijs, tweede kans beroepsonderwijs voor volwassenen, specifieke scholing in het kader van de arbeidsvoorziening zoals bedoeld in het voorstel van Wet op het cursorisch beroepsonderwijs en contractactiviteiten. Door een flexibele inzet van personeel gaat hiervan een wederzijds bevruchtende werking uit.

Op de vraag van de leden van de V.V.D.-fractie, waarom het wetsvoorstel niet is mede-ondertekend door de Minister van Onderwijs en Wetenschappen delen ondergetekenden mede, dat de ondertekening is geschied overeenkomstig de onderlinge taakverdeling tussen de minister en de Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen.

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen voorts naar de relaties tussen het onderhavige wetsvoorstel en andere door de regering uitgebrachte voorstellen. Hierover het volgende.

De door de V.V.D.-fractieleden genoemde andere actuele onderwijsvernieuwingen, zowel in het voltijd- als in het deeltijd-onderwijs, hebben alle mede tot doel de autonomie van de scholen te bevorderen en deze ruimere mogelijkheden te geven in inrichting en beheer. Het minst geldt dit weliswaar voor het wetsvoorstel inzake de basisvorming; ook dat bevat echter elementen die de vrijheid van de scholen vergroten: de vrije ruimte, de individuele leerroutes. Bij de operatie sectorvorming en vernieuwing in het middelbaar beroepsonderwijs (SVM) wordt de vorming van grotere instellingen voorgesteld, die op basis van een lumpsum zullen worden bekostigd. Het aantal inrichtingsvoorschriften wordt daarbij beperkt.

Het wetsvoorstel tot herziening van het bekostigingsstelsel voorziet in

bekostiging door middel van normbedragen op basis van programma's van eisen. De voorstellen voor het dag-avondonderwijs behelzen, evenals de SVM-voorstellen, vorming van grotere eenheden en lump-sum bekostiging en bovendien budgettering op basis van plannen. Het dag-avondonderwijs wordt bovendien in de gelegenheid gesteld naast het reguliere onderwijsaanbod dat opleidt voor examens oriënterende en schakelende programma's aan te bieden.

In het wetsvoorstel op het cursorisch beroepsonderwijs wordt al het cursorisch beroepsonderwijs, te weten leerlingwezen, deeltijd-beroepsonderwijs en scholingscursussen uit de WVO gelicht en in één samenhangend kader ondergebracht, waarbij tevens wordt aangesloten bij de voorstellen voor een Arbeidsvoorzieningswet. Ook hier vindt herschikking plaats, wordt lump-sum bekostiging voorgesteld en, behalve voor het leerlingwezen, budgettering op basis van planvorming. Een gezamenlijk kenmerk van de voorstellen is dat de scholen in de gelegenheid worden gesteld om zelfstandig activiteiten te ondernemen en daarvoor middelen te verwerven. Het sterkst is dit het geval bij het wetsvoorstel op het cursorisch beroepsonderwijs, op basis waarvan planmatig gebruik wordt gemaakt van onder meer scholingsgelden die via het centraal bestuur arbeidsvoorzieningen worden uitgegeven. De bekostigingsvoorstellen voor zowel het reguliere voortgezet onderwijs als het cursorisch beroepsonderwijs maken het mogelijk om voor het in de wet (WVO en wetsvoorstel WCBO) geregelde onderwijs extra middelen aan te trekken en personeel voor eigen rekening aan te stellen.

Het wetsvoorstel inzake contractactiviteiten maakt het echter mogelijk om naast de in de wet geregelde activiteiten andere activiteiten te ondernemen, die met het onderwijs samenhangen.

Dit wetsvoorstel is een essentieel element van het totale beleid om scholen zelfstandiger te maken. In dat opzicht behoort het integraal bij bovengenoemde voorstellen. Het onderscheidt zich daarvan echter, doordat het een mogelijkheid biedt die voor alle scholen dezelfde is, zodat daarom regeling in een aparte wijzigingswet voor de hand ligt. Het vervult ook een aparte functie in die zin dat het niet door andere wijzigingen ongedaan wordt gemaakt of onnodig zou zijn en behoeft in zo'n geval niet te worden ingetrokken. Aangezien bij het voorstel van wet op het cursorisch beroepsonderwijs enige schoolsoorten buiten de WVO worden geregeld zal dit wetsvoorstel zijn eigen regeling voor contractactiviteiten bevatten, die overigens analoog zal zijn aan de regeling in de WVO. In samenhang bezien maken bovengenoemde wetsvoorstellen een zogenaamde wet op de gedeeltelijke bekostiging overbodig. Vrijwel alle gewenste bekostigingsvarianten zijn immers op basis van deze voorstellen te realiseren, terwijl anderzijds door de regeringsvoorstellen de eenheid tussen onderwijsvernieuwing en vernieuwing van het bekostigingsstelsel wordt gehandhaafd. Bij een voorstel van wet op de gedeeltelijke bekostiging zou deze relatie minder goed zichtbaar kunnen worden gemaakt.

De V.V.D.-fractieleden vroegen voorts om een reactie op opmerkingen van werkgeverszijde dat zij geen stem hebben in de bepaling van het cursusaanbod, maar ook er aan twijfelen of het onderhavige wetsvoorstel voldoende garanties biedt voor kwaliteit en flexibiliteit voor het contractonderwijs, mede omdat het reguliere onderwijzend personeel ingeschakeld moet worden.

Ten aanzien van het cursusaanbod is in het wetsvoorstel de algemene voorwaarde gesteld dat de contractactiviteiten verband moeten houden met het onderwijs dat regulier door de instelling wordt verzorgd. Voor het overige is het aan de instellingen zelf om aan contractactiviteiten invulling te geven. Degene die de cursus afneemt bepaalt in principe de inhoud.

Het wetsvoorstel voorziet op zich niet in garanties voor de kwaliteit van

de contractactiviteiten, maar biedt wel de instrumenten daarvoor. Door de aansluiting van het aanbod bij het reeds bekostigde onderwijs kan immers gerekend worden op reeds in de instelling aanwezige ervaring. Tevens mag ervan worden uitgegaan dat het «meest geschikte» zittende personeel met contractactiviteiten zal worden belast. Daarnaast staat het het bevoegd gezag vrij om extern personeel te werven om contractactiviteiten te verzorgen.

Ondergetekenden zijn van mening dat voor het overige de markt van vraag en aanbod een voldoende regulerende werking zal hebben.

In antwoord op de vraag van de V.V.D.-fractieleden om te komen met een fundamentele beschouwing over de relatie tot het private onderwijs wordt het volgende opgemerkt. Door de doorberekening van alle kosten wordt bereikt dat de concurrentiepositie tussen scholen met contractonderwijs en particuliere onderwijsinstellingen slechts wordt bepaald door de mate van efficiency en de kwaliteit die beide weten te bereiken. Het risico van verdringing van het private onderwijs wordt zeer klein geacht, aangezien contractactiviteiten juist daar kans van slagen hebben waar een leemte is op onderwijsgebied. In elke geval wordt ontkend dat het wetsvoorstel tot deze verdringing bijdraagt, aangezien het geen financiële bevoordeling van contractactiviteiten behelst.

In dit verband vroegen deze leden ook de visie van de regering op de suggestie van de VeTRON (Vereniging van Trainings- en Opleidingsinstellingen in Nederland) om betrokken te worden bij het opstellen van een calculatieschema dat aangehouden dient te worden voor de berekening van cursuskosten.

Ondergetekenden merken daaromtrent het volgende op.

De contractactiviteiten als zodanig vormen geen onderwerp van overheidsbemoeienis. Daarom is er ook geen wettelijke basis om een calculatieschema voor te schrijven. In het kader van de in de memorie van toelichting aangekondigde voorlichting over aspecten die een rol spelen bij het bepalen van tarieven zal worden bekeken of het gewenst is, een voorbeeld voor een calculatieschema te verstrekken. Daarbij zal ook moeten worden gezien of externe deskundigen worden ingeschakeld.

Tot genoeg van ondergetekenden hadden de leden van de fractie van D66 met instemming kennis genomen van het onderhavige wetsvoorstel. Wel hadden deze leden nog enige vragen. Uit het wetsvoorstel blijkt – aldus deze leden – dat de mogelijkheid tot het oprichten van een afzonderlijke rechtspersoon of een aparte instelling binnen een bestaande rechtspersoon gehandhaafd blijft. Gezien het feit dat deze constructie in het verleden problemen heeft opgeleverd, wilden deze leden vernemen of de maatregelen die in het onderhavige wetsvoorstel van toepassing worden op contractactiviteiten ook zullen gelden voor contractactiviteiten via neveninstellingen, en zo ja, op welke.

In reactie hierop merken ondergetekenden allereerst op dat de constructie die dit wetsvoorstel biedt, er op is gericht dat scholen zo eenvoudig mogelijk contractactiviteiten kunnen aanbieden en wel door in plaats van constructies met neveninstellingen, contractactiviteiten binnen de schoolorganisatie mogelijk te maken. Deze constructie wordt dus niet aangeboden omdat de constructie van neveninstellingen op zich concurrentievervalsing met zich mee zou brengen. Met afzonderlijke rechtspersonen of aparte instellingen binnen een bestaande (onderwijs) rechtspersoon heeft de overheid als zodanig geen bemoeienis. De maatregelen in dit wetsvoorstel zijn op deze rechtspersonen c.q. instellingen dan ook niet van toepassing.

De leden van de S.G.P.- en de G.P.V.-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het onderhavige wetsvoorstel. Met ondergetekenden was het lid van de G.P.V.-fractie van mening dat in de praktijk behoefte bestaat aan een wettelijke regeling van contractactiviteiten.

2. Achtergrond wetsvoorstel

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen een reactie op hun opvattingen, dat de bijdrage aan de actuele kennis en vaardigheden, alsmede de inhoud van het programma-aanbod in bepaalde gevallen een eventueel niet geheel kostendekkend contractonderwijs rechtvaardigen.

Ondergetekenden onderkennen dat behalve het bedrijfsleven etc. ook het initieel onderwijs baat kan hebben bij contractactiviteiten; dit is juist een van de redenen om deze activiteiten op eenvoudige wijze mogelijk te maken binnen de schoolorganisatie. Het principe dat alleen het *regulier onderwijs* voor bekostiging ingevolge het bepaalde in de WVO in aanmerking komt en dat de rijksbijdrage uitsluitend ten behoeve van dit onderwijs wordt aangewend blijft evenwel recht overeind. Voor contractonderwijs geldt het principe dat de afnemer betaalt.

De leden van de C.D.A.-fractie waren van mening dat een aantal duidelijk geformuleerde randvoorwaarden dienen te worden gesteld om te voorkomen dat het contractonderwijs leidt tot een verschraling van het bekostigde onderwijs. Zij wensten hierover een nadere uiteenzetting. De vrees van deze leden dat de introductie van contractactiviteiten in het voortgezet onderwijs kan leiden tot een verschraling van het bekostigde *onderwijs delen ondergetekenden niet. Het is geenszins de bedoeling om via de weg van de contractactiviteiten delen van het uit 's Rijks kas bekostigde onderwijs over te hevelen naar de niet bekostigde sector. Ook niet als het gaat om activiteiten die niet direct voor de arbeidsmarkt relevant of niet direct doorstromingsrelevant zijn.*

Ondergetekenden verwachten dat door contractactiviteiten de maatschappelijke oriëntatie van het onderwijsveld juist wordt versterkt. Onderwijsveld en bedrijfsleven kunnen contacten intensiveren, kunnen elkaar beter informeren. Het feit dat beide partijen belang hebben bij contractactiviteiten kan een extra stimulans zijn om contracten af te sluiten. Een verdere uitwerking van randvoorwaarden om verschraling tegen te gaan, is op dit moment dan ook niet noodzakelijk. De regeling biedt voldoende waarborgen. Mocht uit de evaluatiegegevens blijken dat er zich desondanks niet bedoelde ontwikkelingen voordoen, dan kan de regelgeving alsnog worden aangepast.

De leden van de P.v.d.A.-fractie merkten op dat scholen ook nu reeds de mogelijkheid hebben om contractactiviteiten te verrichten door middel van een afzonderlijke rechtspersoon of een afzonderlijke instelling binnen dezelfde rechtspersoon. Ook voor deze leden gold dat de regelgeving geen barrière mag worden van de uitbouw van deze activiteiten. Daarbij rees de vraag in welke mate scholen voor voortgezet onderwijs thans reeds op de behoefte aan scholingsactiviteiten weten in te spelen en wat voor soort activiteiten daarbij centraal staan. In reactie op deze vraag hechten ondergetekenden er aan hier allereerst op te merken dat zij verwachten dat door dit wetsvoorstel scholen gestimuleerd zullen worden contractactiviteiten te gaan verzorgen c.q. deze uit te bouwen; maar dan binnen de schoolorganisatie, al blijft de mogelijkheid om contractactiviteiten buiten de schoolorganisatie te verzorgen via een afzonderlijke rechtspersoon of een afzonderlijke instelling onaangetast. De omvang van de contractactiviteiten die thans worden aangeboden is niet aan te geven omdat van deze activiteiten geen administratie wordt bijgehouden. Wel is duidelijk dat het hier gaat om heel verschillende activiteiten, zowel naar inhoud als naar niveau: van gebruikerscursussen voor nieuwe lasapparatuur tot administratieve toepassingen van informatica en cursussen op het gebied van nieuwe technologie. Het meest centrale knelpunt voor verdere groei langs deze weg – dit in antwoord op

een volgende vraag van de P.v.d.A.-fractieleden – wordt gevormd door het feit dat docenten binnen hun reguliere aanstelling geen taken op het terrein van contractactiviteiten gegeven kan worden. Immers deze activiteiten worden verricht vanuit een afzonderlijke rechtspersoon of instelling.

Knelpunten langs deze weg vormen echter niet de aanleiding voor het onderhavige wetsvoorstel. Er zijn meer principiële redenen – die zijn opgenomen in de memorie van toelichting – die ondergetekenden ertoe hebben gebracht met dit voorstel te komen.

Voorts vroegen deze leden, wat kan worden verwacht van de scholen (v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.) als de contractactiviteiten conform het wetsvoorstel verband houden met het onderwijs aan de desbetreffende school, een randvoorwaarde die deze leden onderschreven.

Ondergetekenden antwoorden hierop dat bij contractactiviteiten, uit te voeren door deze scholen in het bijzonder gedacht kan worden aan opleidingsactiviteiten op het gebied van de vreemde talen.

Voorts vroegen de leden van de P.v.d.A.-fractie naar de mogelijkheden om op regionaal niveau te komen tot een zo effectief mogelijke invulling van wervingsactiviteiten, mede gelet op het projectvoorstel Intensivering Scholing door Onderwijsinstellingen (ISO). Ondergetekenden merken hierover het volgende op.

Gezien de eigen verantwoordelijkheid van de instellingen voor contractonderwijs kan concurrentie op regionaal niveau niet worden voorkomen. Daarom zal worden benadrukt dat regionale samenwerking, ook in de sfeer van contractonderwijs, voordelen heeft boven concurrentie. Deze voordelen zijn vanuit de optiek van de school als onderneming die contractactiviteiten verzorgt: de kostenvermindering tengevolge van gezamenlijke marketing en acquisitie, de mogelijkheid tot profilering op bepaalde marktsegmenten en het vermijden van een bedrijfsrisico door educatieve instellingen, dat zou optreden indien een aanbod ontwikkeld wordt waarvoor onvoldoende afzetmogelijkheden bestaan. Het ISO-project is er in 10 locaties op gericht deze samenwerking op regionaal niveau te bevorderen. Van de in het ISO-project opgedane ervaringen zal een voorbeeld-werking naar andere regio's uitgaan. Waar in het kader van het ISO-project landelijke deskundigheidsbevordering op het terrein van contractonderwijs zal plaats hebben, zal ook het voordeel van regionale samenwerking worden beklemtoond.

Naar aanleiding van de vraag hoe ondergetekenden het verband zien tussen dit wetsvoorstel en de discussie over het arbeidsvoorzieningsbeleid, mede vanuit de relaties met sociale partners, merken ondergetekenden het volgende op.

In het kader van het beoogd arbeidsvoorzieningsbeleid is het streven er op gericht de uitvoering van scholing in het kader van de arbeidsvoorziening niet de vorm te geven van contractactiviteiten zoals bedoeld in dit wetsvoorstel, maar als «specifieke scholing» in te passen in een vorm van planning en bekostiging zoals omschreven in het wetsvoorstel Arbeidsvoorzieningswet, het wetsvoorstel Invoering KVE en het wetsvoorstel WCBO. De reden is dat de contractactiviteiten plaats hebben op een geheel vrije markt ook waar het betreft het uitbrengen van offertes, en dat in het kader van de arbeidsvoorziening bij de aanbesteding van scholen te allen tijde de educatieve infrastructuur in de gelegenheid gesteld moet worden een uitvoeringsplan op te stellen waarover het beoogde landelijke dan wel regionale bestuur van de arbeidsvoorziening beslist. Deze laatste beslissing heeft plaats op basis van prijs, kwaliteit en levertijd. Hoewel bij scholing in het kader van de arbeidsvoorziening geen sprake is van contractonderwijs, is een overeenkomst dat bij beide een zeker marktmechanisme een rol speelt en daarmee ook een marktgerichte oriëntatie van de educatieve instellingen noodzakelijk is.

De sociale partners zijn in het kader van de beoogde bestuurlijke structuur van de arbeidsvoorziening evenals de overheid bestuurslid en in die hoedanigheid medeverantwoordelijk voor scholing in het kader van de arbeidsvoorziening. In het ISO-project wordt zoveel mogelijk in lijn hiermee gewerkt, omdat de scholing voor scholers in het ISO-project mede gericht is op het uitvoeren van scholing in het kader van de arbeidsvoorziening. In het kader van contractonderwijs zijn sociale partners een deel van de maatschappelijk koopkrachtige vraag naar contractonderwijs. Daarom is het van belang dat bij contractonderwijs op het niveau van de instelling en op regionaal en landelijk niveau in het kader van de marketing en acquisitie contacten worden gelegd. Dit is echter geen overheidsverantwoordelijkheid maar een verantwoordelijkheid van (samenwerkingsverbanden van) scholen.

Evenals de leden van de C.D.A.-fractie benadrukten leden van de P.v.d.A.-fractie dat door het aanbieden van contractactiviteiten geen verschraving mocht plaatsvinden van het reguliere onderwijs. Voor de beantwoording van de vraag in dat kader over de praktische betekenis van de randvoorwaarden in dit wetsvoorstel verwijzen de ondergetekenden naar het antwoord op de overeenkomstige vraag van de leden van de C.D.A.-fractie. De leden van de P.v.d.A.-fractie stelden daarbij de vraag, hoe het bredere aanbod van de contractactiviteiten zich op de markt zal kunnen handhaven tegenover commercieel aanbod dat zich gemakkelijker naar een inhoudelijk zeer beperkte vraag voegt. Naar aanleiding daarvan wordt het volgende opgemerkt. Door de leden van de P.v.d.A.-fractie wordt terecht opgemerkt, dat het reguliere onderwijs de persoonlijke ontplooiing en maatschappelijke en culturele vorming in haar vaandel dient te houden. In de eis, dat contractactiviteiten verband moeten houden met het onderwijs dat aan school wordt gegeven mag echter niet worden gelezen, dat contractactiviteiten het gehele «brede» aanbod van het reguliere onderwijs zouden moeten bezien. Meestal zal er slechts verband bestaan met een deel van het reguliere onderwijs.

In antwoord op de vraag van de leden van de V.V.D.-fractie waarom geen gebruik is gemaakt van de mogelijkheden die toch bij de totstandkoming van de WVO werden voorzien, moeten ondergetekenden het antwoord schuldig blijven. Duidelijk is in ieder geval dat in het verleden een systematiek van wet is gekozen en uitvoeringsmaatregelen tot stand zijn gekomen die niet inspeelden op de mogelijkheid van contractactiviteiten binnen schoolverband en dat daarom in het veld de figuur van neveninstellingen naar voren is gekomen. Om nu te bereiken dat contractactiviteiten wel tot de activiteiten van de scholen zullen worden gerekend, is overgegaan tot het voorstellen van de onderhavige wetswijzigingen alsmede van wijzigingen van het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel (RPBO).

De leden van de V.V.D.-fractie zouden voorts graag vernemen of er sprake is van strijdigheid met de Wet op het voortgezet onderwijs of enige andere onderwijswet in situaties waarin het bevoegd gezag is overgegaan tot het oprichten van neveninstellingen in verband met het aanbieden van contractactiviteiten.

Het staat een privaatrechtelijke rechtspersoon die een bekostigde school onder haar hoede heeft, vrij om daarnaast instellingen voor onderwijs, niet behorend tot het bekostigd onderwijs, onder haar hoede te hebben. In die situaties is als zodanig geen sprake van strijdigheid met enige onderwijswet.

De leden van de V.V.D.-fractie zouden het waarderen indien meer materiaal beschikbaar werd gesteld, zowel kwalitatief als kwantitatief, over het functioneren van neveninstellingen. De ondergetekenden moeten in dit verband verwijzen naar het antwoord dat op een desbetref-

fende vraag aan de leden van de P.v.d.A.-fractie is gegeven. Bovendien vragen deze leden of het mogelijk is de voor- en nadelen van het aanbieden van contractactiviteiten door scholen enerzijds met gebruikmaking van de mogelijkheden die dit wetsvoorstel biedt en anderzijds door neveninstellingen in schema te brengen.

Naar aanleiding van deze vraag lijkt het ondergetekenden op zijn plaats nog eens de mogelijkheden die dit wetsvoorstel wil aanreiken, uiteen te zetten. Hiervoor in deze memorie van antwoord is vermeld dat, hoewel bij de totstandkoming van de WVO het verrichten van contractactiviteiten tot de werkzaamheden van de scholen werd gerekend, dat noch uit de systematiek van de WVO noch uit de uitvoeringsmaatregelen blijkt. Voor zover contractactiviteiten werden verricht, geschiedde dat dan ook via neveninstellingen. Dat betekende, dat veelal het bestuur en het management van de school daarnaast bestuur en management werd van de instelling die contractactiviteiten aanbood met gebruikmaking van (een deel van) het personeel, de gebouwen en de inventaris. Met andere woorden er waren twee los van elkaar staande organisatievormen en twee los van elkaar staande personeelsbestanden met verschillende rechtspositie. Deze situatie wordt in de memorie van toelichting aangeduid met de term «dubbelstructuur». In dat kader maakt dit wetsvoorstel mogelijk, dat de contractactiviteiten binnen de schoolorganisatie kunnen worden uitgevoerd.

De bemoeienis van de overheid met contractactiviteiten blijft daarbij minimaal; slechts worden randvoorwaarden gesteld waar dat nodig is gezien de zorg van de overheid voor het reguliere onderwijs. Met de contractactiviteiten als zodanig bemoeit de overheid zich niet. Van overheidswege zou het op prijs gesteld worden als door de mogelijkheden die dit wetsvoorstel biedt, contractactiviteiten – gezien het nut ervan – binnen schoolverband worden aangeboden in plaats van via neveninstellingen. De ruimte voor de scholen om deze activiteiten via neveninstellingen aan te bieden – dit in antwoord op een volgende vraag van deze leden – blijft evenwel onaangetast. Het betreft hier immers niet het reguliere bekostigde onderwijs. De keuze voor de mogelijkheden waarover de leden van de V.V.D.-fractie spreken, is geheel aan de scholen en aan hen is het oordeel wat zij als voor- en nadelen beschouwen. Deze kunnen namelijk per school, maar ook per individuele docent verschillen. In hoeverre gebruik gemaakt wordt van de in het wetsvoorstel geboden mogelijkheid moet worden afgewacht, aldus ondergetekenden in antwoord op de desbetreffende vraag van deze leden.

De leden van de V.V.D.-fractie informeerden naar de reeds opgedane ervaringen met contractonderwijs bij h.b.o.-instellingen en de bijdrage van de financiële impuls van de overheid aan de totstandkoming van dit contractonderwijs. Naar aanleiding hiervan merken ondergetekenden op dat geen administratie wordt bijgehouden van alle contractactiviteiten bij h.b.o.-instellingen. Van de projecten waarvoor de overheid een financiële impuls heeft verleend zijn nog geen evaluatiegegevens bekend.

In antwoord op de vraag van de leden van de V.V.D.-fractie hoe in de overige landen van de Europese Gemeenschap met contractactiviteiten van onderwijsinstellingen wordt omgegaan delen ondergetekenden het volgende mee. In de meeste geïndustrialiseerde landen is het overheidsbeleid gericht op het mogelijk maken van contractactiviteiten, zoals bedoeld in het onderhavige wetsvoorstel.

Achtergronden daarvan zijn:

- aansluitingsproblematiek onderwijs-arbeidsmarkt;
- benutting van de bestaande onderwijsstructuur.

Op het ogenblik is het nog veelal zo, dat de reguliere onderwijsstructuren participeren in programma's van arbeidsmarktinstanties. Hieraan kunnen werknemers uit de private sector deelnemen. De mate waarin dit

gebeurt is niet statistisch vastgelegd. De Verenigde Staten hebben een langere traditie op dit terrein (de community colleges). De meest actieve colleges verwerven 5 à 10% van hun inkomsten uit contractactiviteiten (alleen in de vorm van cursussen, niet in de produktiesfeer).

De leden van de V.V.D.-fractie stelden de vraag, of het voornemen van de Minister van Economische Zaken om mee te werken aan de totstandkoming van een ABC voor contractactiviteiten nog steeds bestaat en zo ja, op welke termijn de Kamer een dergelijk ABC tegemoet kan zien. In antwoord daarop delen ondergetekenden mee dat informatie bij het collega-ministerie heeft uitgewezen, dat bedoeld plan nog steeds in behandeling is.

Contractactiviteiten vragen, naar de mening van de leden van de fractie van D66, om een commercieel onderbouwd gedrag van de onderwijsinstellingen.

Ondergetekenden zijn van mening – dit in antwoord op de desbetreffende vraag – dat de scholen in hun algemeenheid hierop niet specifiek zijn voorbereid, hoewel er al scholen zijn die via neveninstellingen commerciële opleidingsactiviteiten verrichten. De voorlichtingsactiviteiten die van overheidswege zullen worden ondernomen, beogen de scholen tot steun te zijn bij het verrichten van deze activiteiten. Overigens zal hierop in het kader van het ontwikkelingsbeleid SVM en WCBO aandacht worden besteed.

In dit kader vroegen de leden van de D66-fractie tevens of bij voorbeeld marktonderzoek is verricht naar de vraag van het bedrijfsleven naar contractonderwijs. Naar aanleiding van deze vraag het volgende: Studies wijzen uit dat op dit moment in de educatieve markt jaarlijks tussen de 2 en 3,5 miljard gulden omgaat. Geschat ook wordt dat gerekend zou moeten worden met een jaarlijkse groei van 10%. Op deze markt opereren particuliere aanbieders en onderwijsinstellingen. Naast instellingen voor voortgezet onderwijs zijn dit ook instellingen voor hoger onderwijs. Volgens Bakkenist, Spits en Co.: «Bedrijfsopleidingen in de lift» worden de opleidingen door de helft van de ondernemingen voor het overgrote deel en door iets minder dan de helft van de ondernemingen voor een aanzienlijk deel intern verzorgd. Indien in de toekomst het aandeel van de interne beroepsopleidingen zou zakken dan blijft voor externe aanbieders een markt met een forse omvang.

Ook de leden van de S.G.P.-fractie wilden informatie hebben over het huidige contractonderwijs.

Ondergetekenden verwijzen hiervoor naar het antwoord dat zij de leden van de P.v.d.A.- en V.V.D.-fractie hebben gegeven.

De leden van de S.G.P.-fractie vroegen voorts of het niet is aan te bevelen om in ieder geval tot de evaluatie een lagere grens aan te houden dan 49% voor contractactiviteiten opdat het reguliere onderwijs niet in de verdrukking zou komen door het contractonderwijs. Naar aanleiding van het percentage dat maximaal aan contractactiviteiten mag worden besteed zijn in het voorlopig verslag door de leden van de fracties van C.D.A., P.v.d.A., V.V.D., D66, S.G.P. en G.P.V. alle vragen gesteld en opmerkingen gemaakt. Om die reden achten ondergetekenden het juist om op deze plaats op deze vragen en opmerkingen in te gaan. De leden van de fracties van het C.D.A. betreurden het, dat de ABP-status het maximale percentage voor contractactiviteiten bepaalt en verzochten de regering om alsnog te komen met een onderwijskundig onderbouwde norm. De fractieleden van de V.V.D. stelden in dit verband de vraag, in hoeverre de rechtspositionele invalshoek bij het bepalen van het percentage de overhand had gekregen ten opzichte van onderwijsinhoudelijke argumenten. Ondergetekenden merken hierover het volgende op. In beginsel orden scholen ten aanzien van contractactiviteiten zo vrij mogelijk gelaten. Daar staat tegenover, dat door het uitvoeren van

contractactiviteiten het reguliere onderwijs op geen enkele wijze mag worden geschaad. Een duidelijk geval van het schaden van het reguliere onderwijs is het vervallen van de ABP-status voor het personeel in het reguliere onderwijs als gevolg van het feit dat 50% of meer van de personeelskosten niet bekostigde activiteiten betreft. Daarom is de grens van 49% van de personeelskosten gekozen als absoluut maximum voor het uitvoeren van contractactiviteiten, zonder dat daarmee beoogd wordt de norm aan te geven waarop de school zich zou moeten richten. Voor het overige kan het criterium van het schaden van het reguliere onderwijs niet in een percentage worden uitgedrukt. Enerzijds kan niet worden gesteld dat het belang van het reguliere onderwijs zeker in het geding is als bij voorbeeld 45% van de personeelskosten bestaat uit personeelskosten ten behoeve van contractactiviteiten. Wellicht betreft het contractactiviteiten die weinig ruimte vergen en merken de cursisten in het reguliere onderwijs er nauwelijks iets van. Dit is bij voorbeeld mogelijk als het andere contractactiviteiten dan het geven van onderwijs betreft. Anderzijds is het schaden van het reguliere onderwijs ook mogelijk als slechts bij voorbeeld 10% van de personeelskosten betrekking heeft op contractactiviteiten. Dit is bij voorbeeld het geval wanneer een slecht financieel beleid wordt gevoerd. Onderwijskundige argumenten zullen dus zeker een rol spelen bij de beoordeling of contractactiviteiten zijn toegestaan, maar worden niet kwantificeerbaar geacht. De leden van de fracties van P.v.d.A., S.G.P. en G.P.V. waren van mening, dat bij het maximaal benutten van het percentage voor contractactiviteiten het reguliere onderwijs nadelig kan worden beïnvloed. Zij pleitten in verband daarmee ervoor om althans tot de evaluatie een lagere norm aan te houden.

Uit hetgeen hiervoor is gesteld moge blijken, dat de door de leden van de fracties van P.v.d.A., S.G.P. en G.P.V. voorgestelde verlaging van het maximale percentage voor toegestane contractactiviteiten door ondergetekenden voorsnog niet wordt gezien als een goede remedie tegen een mogelijk nadelige beïnvloeding van het reguliere onderwijs. Wel wordt onderkend, dat in zijn algemeenheid met name het financiële risico toeneemt naar mate meer contractactiviteiten worden uitgevoerd. Bij de evaluatie zal blijken, of er goede gronden zijn voor het invoeren van een ander, lager, percentage.

Voor het antwoord van het lid van de G.P.V.-fractie over de behoefte aan contractactiviteiten verwijzen de ondergetekenden naar de desbetreffende passages eerder in deze memorie van antwoord.

De leden van de fracties van C.D.A. en G.P.V. informeerden naar de voor- en nadelen van de – door sommige organisaties bepleite – constructie waarbij contractactiviteiten niet voor alle schoolsoorten tegelijk worden ingevoerd.

Sommige organisaties hebben gepleit voor een constructie waarbij bepaalde sectoren (basisvorming en jeugdonderwijs) althans voorlopig van contractactiviteiten zijn uitgesloten. Deze organisaties vrezen juist in deze sectoren verschraving van het regulier onderwijs. Voorts is geweest op een nadelige beïnvloeding door het samenbrengen van jeugdige en oudere cursisten in één schoolorganisatie. Een voordeel van het fasegewijs invoeren van contractactiviteiten zou kunnen zijn, dat voormelde nadelen althans voorlopig worden voorkomen. Bovendien zou kunnen worden gesteld dat bij het fasegewijs invoeren bij de ene schoolsoort ervaring kan worden opgedaan die bij de invoering van contractactiviteiten voor de andere schoolsoorten kan worden gebruikt. Hierbij dient echter te worden bedacht dat de ervaring met de ene schoolsoort niet zonder meer toepasbaar is op de andere schoolsoort. In de memorie van toelichting en in deze memorie is reeds vermeld dat de vrees voor verschraving van het reguliere onderwijs door ondergetekenden niet wordt gedeeld. Mocht in een concreet geval door het samenbrengen van

jongere en oudere cursisten het reguliere onderwijs worden geschaad, dan biedt artikel 20, derde lid een basis om in te grijpen.

Als nadeel van het niet tegelijk invoeren van contractactiviteiten voor alle schoolsoorten is in de memorie van toelichting reeds genoemd het onbenut laten van een groot deel van de onderwijsinfrastructuur. Voorts is een nadeel het door de leden van de C.D.A.-fractie reeds onderkende feit, dat scholen in dat geval hun toevlucht zullen zoeken in de constructie van een afzonderlijke instelling of rechtspersoon. Tenslotte is het een nadeel, als in bepaalde sectoren de mogelijkheden om ervaring op te doen met contractactiviteiten en om de resultaten daarvan te evalueren niet worden benut.

Tenslotte wijzen ondergetekenden erop dat door dit wetsvoorstel de contractactiviteiten aan scholen niet worden ingevoerd, maar mogelijk gemaakt. Het is aan de scholen zelf om te beslissen of en in welke mate daadwerkelijk contractactiviteiten worden verricht.

3. Hoofdpijnen wetsvoorstel

De leden van de C.D.A.-fractie gaven de bewindslieden in overweging om in situaties waarin het bevoegd gezag contractactiviteiten verricht die geen verband houden met het onderwijs aan de desbetreffende school toch ruimte te creëren om dit te doen binnen het schoolverband. De ondergetekenden merken daarover het volgende op. Het feit dat contractactiviteiten verband houden met het onderwijs aan de school is juist de reden om – gezien de doelstelling om een optimaal gebruik van de onderwijsinfrastructuur ten behoeve van *scholing/beroepsgerichte* volwasseneneducatie te bevorderen – de mogelijkheid te openen deze activiteiten binnen de schoolorganisatie en binnen het personeelsbestand te verrichten. Onjuist zou het zijn, zo menen ondergetekenden als binnen de schoolorganisatie ruimte gecreëerd werd voor activiteiten die niet met het onderwijs van doen hebben. Dit zou immers niet stroken met het belang van het onderwijs, maar eerder leiden tot verschraling daarvan.

Deze leden vroegen voorts welke risico's het bevoegd gezag door de voorgestelde wetswijziging loopt bij kortlopende werkzaamheden en cursussen, vooral met betrekking tot garantie- en uitkeringsaanspraken. Hierover het volgende. Uitgangspunt is dat personeel dat werkzaamheden in het kader van contractactiviteiten gaat verrichten, onder nog in het RPBO op te nemen voorwaarden bescherming krijgt tegen de gevolgen van onvrijwillige taakvermindering. Voorts krijgt dit personeel in voorkomende gevallen recht op een ontslaguitkering. De aanspraken van het personeel in deze zullen op de geëigende manier worden gehonoreerd en komen als gevolg daarvan in eerste aanleg ten laste van de begroting van Onderwijs en Wetenschappen. Middels kostendekkende premieheffing op de contractactiviteiten wordt voor Onderwijs en Wetenschappen budgettaire neutraliteit bereikt. Dit systeem van premieheffing beschermt de bevoegde gezagsorganen tegen de risico's van garantie- en uitkeringsaanspraken.

Deze leden vroegen voorts of er incidenteel extra beslag op de begroting mag zijn in verband met contractactiviteiten. Ondergetekenden moeten deze vraag ontkennend beantwoorden; tekorten dienen de bevoegde gezagsorganen binnen hun exploitatie zelf te compenseren, bij voorbeeld uit eerder verworven inkomsten uit contractactiviteiten en andere opgebouwde reserves buiten het bekostigde onderwijs. Eveneens wensten deze leden een concretere invulling van de passage in artikel 20, derde lid, «voor zover het belang van het onderwijs aan de school door deze cursussen en werkzaamheden niet wordt geschaad». Op dit moment is nog niet goed aan te geven welke scala aan contractactiviteiten tot ontwikkeling zal komen. Daarom is in artikel 20, derde lid, gekozen voor een globale aanduiding. Hierbij is bij voorbeeld gedacht

aan activiteiten die de goede naam van een school in diskrediet kunnen brengen en aan een slecht financieel beleid. Aangezien dit soort situaties niet via centrale regelgeving is vast te leggen, hoe gedetailleerd ook, is gekozen voor een algemene formulering. Daarbinnen kan – naar het ondergetekenden voorkomt de inspectie, mede afwegend de lokale omstandigheden, tot een oordeel komen.

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen hoe kan worden bevorderd, dat alle scholen in een soortgelijke positie terecht komen en dat het reguliere onderwijs van de aantrekkelijke kant van de contractactiviteiten kan profiteren. Ook de leden van de fracties van V.V.D., S.G.P. en G.P.V. hebben vragen gesteld met betrekking tot de mogelijke concurrentie tussen scholen en over de relatie tussen bekostigd en niet bekostigd onderwijs. Ondergetekenden gaan op deze plaats op deze vragen in. De startpositie van scholen die met contractactiviteiten willen aanvangen, wordt inderdaad mede bepaald door factoren als huisvesting, ligging, grootte, schoolsoort etc. Afgezien van het feit dat er voor alle scholen naar wordt gestreefd een goede huisvestingssituatie te creëren, is over het algemeen aan deze factoren door de rijksoverheid weinig te veranderen. Het is echter ook de vraag of deze factoren van doorslaggevende betekenis zijn voor het verzorgen van contractactiviteiten. Van veel grotere betekenis is naar de mening van ondergetekenden de kwaliteit van docenten, de inspanningen van het management en het onderwijsondersteunend personeel. Tevens is de prijsstelling van belang. Middels voorlichting, contacten met besturenorganisaties en activiteiten van verzorgingsinstellingen wordt er wel voor zorggedragen dat het gehele veld over dezelfde informatie beschikt. Gelet op het feit dat niemand gedwongen is contractactiviteiten uit te voeren en elk bevoegd gezag in overleg met personeel vrij is om af te wegen of men wel of niet dit soort activiteiten zal uitvoeren, wordt geen enkele school gedwongen contractactiviteiten uit te voeren. Ook niet als gevolg van de eventuele extra middelen die contractactiviteiten opleveren. Het ligt in de lijn van de verwachting, indien bij voorbeeld naast door de rijksoverheid bekostigde computerapparatuur, in hetzelfde lokaal ook één of meer «contractactiviteitencomputers» staan, dat hiervan in meer of mindere mate wordt geprofiteerd door deelnemers uit het bekostigde onderwijs. Of dit een essentiële factor zou kunnen zijn in de concurrentie tussen scholen wordt sterk betwijfeld.

Het onderwijsaanbod dat een op basis van de WVO bekostigde school dient te verzorgen, is vastgelegd in regelgeving. Een bevoegd gezag heeft in principe dus – dit in antwoord op de desbetreffende vraag van leden van de S.G.P.-fractie – nooit de vrije keus een deel van dit aanbod niet te verzorgen en vervolgens wel aan te bieden als contractactiviteiten. Het is wel denkbaar, als er een markt voor is, dat scholen naast het bekostigde onderwijs, dezelfde en andere vakken aanbieden als contractactiviteiten. Deze mogelijkheid verschilt echter niet van hetgeen ook nu al in aparte stichtingen mogelijk is.

De leden van de C.D.A.-fractie stelden in dit verband ook een vraag met betrekking tot de voor het aanbieden van contractactiviteiten benodigde investeringen en ontwikkelingsinspanningen.

Ook in reactie op vragen voor leden van de fracties van P.v.d.A., D66 en S.G.P. merken ondergetekenden hierover het volgende op. Aan de start van contractactiviteiten zal veelal ontwikkelingswerk of in elk geval een voorbereidingsperiode voorafgaan die kosten met zich meebrengt. Aangezien de voorschotten die het rijk verstrekt in verband met het bekostigde onderwijs uitsluitend mogen worden aangewend voor onderwijsactiviteiten die ingevolge de WVO uit 's Rijks kas worden bekostigd, mag dit geld niet voor contractactiviteiten worden gebruikt. Dat betekent dat het bevoegd gezag dat de school in stand houdt zelf voor een startkapitaal dient te zorgen. De kwaliteit en de intensiteit van het reguliere

onderwijs mag en kan hierdoor dus niet onder druk komen te staan. Wel zullen in beperkt verband ISO-middelen voor de produktontwikkeling ten behoeve van contractactiviteiten worden ingezet.

De leden van de fractie van het C.D.A. vroegen om een nadere onderbouwing waaruit blijkt dat contractactiviteiten niet leiden tot vershraling van het reguliere onderwijs. Ondergetekenden verwijzen in dit verband naar hetgeen eerder in deze memorie hierover is opgemerkt.

De leden van de C.D.A.-fractie hadden enige vrees dat door het doorberekenen van alle kosten voor de contractactiviteiten de kosten voor de cursisten dusdanig hoog worden, dat het interessanter kan worden bij particulieren les te nemen.

In principe worden de scholen ten aanzien van contractactiviteiten met dezelfde kosten geconfronteerd als particuliere instellingen ten aanzien van de door hen aangeboden activiteiten/cursussen. Hoewel er verschillen zijn in rechtspositie kan niet worden gesteld, dat de kosten van contractactiviteiten hierdoor hoger of lager zullen zijn dan de kosten van particulier onderwijs. Er zijn op dit moment geen aanwijzingen die erop duiden dat er sprake zou zijn van significante salarisverschillen in onderwijsinstellingen en particuliere instellingen. Beide kennen een brede scala van salaire mogelijkheden. Ook het niveau van de sociale lasten (30–45%, afhankelijk van de soort aanstelling) is vergelijkbaar met dat bij een soortgelijke betrekking bij een particuliere instelling. De kosten van het gebruik van materieel en huisvesting zullen bij contractactiviteiten even hoog zijn als bij medegebruik door een particuliere onderwijsinstelling. Dit wordt bereikt door bij scholen waarvoor het declaratiesysteem geldt, op grond van artikel 93, eerste lid, sub e van de WVO, verrekening conform de tarieven van de medegebruikcirculaire te laten plaatsvinden.

De leden van de C.D.A.-fractie beoordeelden het positief dat er geen bevoegdheidseisen gelden en dat contractactiviteiten aangemerkt worden als gebonden eenheden, waardoor toedeling aan de daarvoor meest geschikte personeelsleden kan plaatsvinden. Het werken met gescheiden personeelsbestanden is niet mogelijk en dat kan bij het wegvallen van contractactiviteiten – aldus deze leden – verdringend werken in een school. Geeft dit geen extra reden om voor een aparte rechtspersoon te kiezen in plaats van voor één rechtspersoon, zo vroegen zij.

Ondergetekenden wijzen er op dat het verrichten van contractactiviteiten binnen de schoolorganisatie in zijn algemeenheid betekent dat er meer werk voorhanden is voor het reeds aanwezige personeelsbestand. Bij het wegvallen van contractactiviteiten blijft het reguliere onderwijs onaangetast. In het onwaarschijnlijke geval dat voor het verrichten van contractactiviteiten binnen het schoolverband gewerkt wordt met van buiten de school aangetrokken personen, behoeft juist van deze zijde bij het wegvallen van contractactiviteiten niet voor verdringing te worden gevreesd, omdat het in dat (onwaarschijnlijke) geval juist zal gaan om mensen die wel over een bepaalde deskundigheid maar juist niet over onderwijsbevoegdheid beschikken. In paragraaf 4 van deze memorie wordt hierop verder ingegaan.

Overeenkomstig artikel 94 van de WVO is het bevoegd gezag – aldus de leden van de C.D.A.-fractie – verplicht personeelsleden die na het wegvallen van contractactiviteiten op wachtgeld komen, bij voorrang te benoemen in zich voordoende vacatures aan de school. Welke financiële gevolgen heeft het voor de overheid als het bevoegd gezag voor een aparte rechtspersoon kiest, zo vroegen deze leden zich af.

Ondergetekenden hebben hierover de volgende mening. Indien het bevoegd gezag er voor kiest op enig moment nieuwe of lopende contractactiviteiten in plaats van in de school onder te brengen in een nevenstichting heeft dit in principe geen gevolgen voor de overheid. In

de periode dat de school contractactiviteiten verzorgde heeft de school namelijk in verband met mogelijke garantie- en wachtgeldgevolgen premie aan het Rijk afgedragen. Deze premie is in principe kosten-dekkend.

Voorts vroegen deze leden reeds nu meer duidelijkheid over de b.t.w.-plichtigheid. Vallen deze activiteiten ook onder de termen van de Wet op de Vennootschapsbelasting? Voorzover het contractonderwijs betreft zijn de instellingen op grond van de wettelijke bepalingen vrijgesteld van omzetbelasting. Hierover is overeenstemming bereikt met het ministerie van Financiën.

De inspecteurs bevoegd tot de heffing van de omzetbelasting zijn van het voorstel staande op de hoogte gebracht. Ook ten aanzien van de Vennootschapsbelasting is overleg gaande ten einde eenzelfde eenduidige gedragslijn van de inspecties in den lande te bewerkstelligen.

Een nadere onderbouwing van het verschil tussen bekostigde cursussen en cursussen die vallen onder contractactiviteiten leek deze leden zinvol. De reactie van ondergetekenden hierop luidt als volgt. Op grond van artikel 75, eerste lid, kan de minister cursussen voor bekostiging in aanmerking brengen, indien naar zijn oordeel daaraan behoefte bestaat. In de loop der tijd zijn op grond van dit artikel zeer variërende cursussen bekostigd (taalcursussen voor culturele minderheden, lascursussen, ondernemerscursussen). Met diverse regelingen is c.q. wordt meer structuur in de bekostiging gebracht (Rijksregeling basiseducatie, wetsvoorstel WCBO). Uit het voorafgaande moge duidelijk worden, dat de bekostigde cursussen zeer uiteenlopende vormen en soorten van onderwijs kunnen omvatten. Hetzelfde geldt voor contractactiviteiten. Er kan derhalve wat betreft de soort onderwijs geen onderscheid worden gemaakt tussen bekostigde cursussen en contractactiviteiten. Het verschil is dat bij bekostigde cursussen de minister (onder de WCBO: de arbeidsvoorzieningsorganisatie) en bij contractactiviteiten de instelling zelf bepaalt of er behoefte aan de cursus is.

De vraag van de leden van de C.D.A.-fractie met betrekking tot de onderbouwing van de 49/51%-grens werd hiervoor reeds behandeld.

De leden van de C.D.A.-fractie wensten een nadere uiteenzetting over de geringe lastenverzwaring voor scholen bij voorbeeld voor het management als gevolg van het uitvoeren van contractactiviteiten.

Hierover merken ondergetekenden op dat bij het onderhavige wetsvoorstel, zoals ook in de memorie van toelichting is uiteengezet, gezocht is naar een variant waarbij de lasten voor alle bij de uitvoering betrokkenen zo gering mogelijk zijn. Daarom is er ook voor gekozen de administratieve procedures beperkt te doen zijn. Vanzelfsprekend brengt de uitvoering van contractactiviteiten coördinatie en administratie met zich mee voor het management. Met deze verzwaring dient in tijd en dus in geld uitgedrukt in de kostprijs van contractactiviteiten rekening te worden gehouden.

Voor een antwoord op de vraag van de leden van de C.D.A.-fractie inzake uitsluiting van bepaalde onderwijssectoren van het verrichten van contractactiviteiten verwijzen ondergetekenden naar het hierover eerder in deze memorie gestelde.

Bij contractactiviteiten, uit te voeren door de avo-sector, kan in het bijzonder gedacht worden aan opleidingsactiviteiten op het gebied van de vreemde talen, die is antwoord op de desbetreffende vraag van de leden van de C.D.A.-fractie.

Ook de leden van de P.v.d.A.-fractie informeerden naar de 49/51%-grens. Deze vraag werd eveneens reeds eerder in deze memorie behandeld.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen zich af waarom de mogelijkheid om via neveninstellingen contractactiviteiten te onder-

nemen, geboden blijft. Zoals door ondergetekenden is opgemerkt (in reactie op een vraag van de leden van de V.V.D.-fractie) strekt de overheidsbemoeienis zich niet uit over deze neveninstellingen. Dit wetsvoorstel beoogt het aanbieden van contractactiviteiten te vereenvoudigen, althans als het gaat om activiteiten die verband houden met het onderwijs aan de school. Als een school aan de randvoorwaarden in dit wetsvoorstel geen boodschap wenst te hebben, kan niet geprofiteerd worden van de met dit wetsvoorstel geboden mogelijkheid.

Op de vraag van deze leden hoe tot een doorzichtige kostendoorberekening kan worden gekomen als er sprake is van een neveninstelling, luidt het antwoord van ondergetekenden, dat het bevoegd gezag van een school de activiteiten die het verricht als bestuur van een rechtspersoon die een instelling in stand houdt of van een aparte instelling geheel gescheiden dient te houden van de activiteiten die het als bevoegd gezag van een bekostigde school op basis van de WVO verricht. De neveninstelling is een afzonderlijke particuliere instelling die met het bekostigde onderwijs niets te maken heeft. Het doorberekenen van de kosten is een randvoorwaarde voor contractactiviteiten binnen het schoolverband om te voorkomen dat subsidie bestemd voor het bekostigd onderwijs zou worden aangewend voor contractactiviteiten.

Deze leden vroegen voorts, wat in de toelichting op artikel 96a wordt bedoeld met de opmerking, dat de kosten «in principe» doorberekend moeten worden. Tevens informeerden zij naar de mogelijkheid om te toetsen of aan deze voorwaarden is voldaan, zowel in geval van een neveninstelling als algemeen.

Het antwoord van ondergetekenden luidt als volgt. Met de woorden «in principe» is beoogd aan te geven dat de eis, dat de rijksvergoeding alleen voor het bekostigde onderwijs mag worden aangemeld in het algemeen inhoudt dat alle kosten van contractactiviteiten aan de afnemers worden doorberekend. Dit leidt slechts tot uitzondering als het bevoegd gezag beschikt over buiten het bekostigde onderwijs opgebouwde reserves (bij voorbeeld eerdere inkomsten uit contractactiviteiten of schenkingen). Door middel van controle op de Rekening en Verantwoording en de boekhouding van de school kan worden getoetst, of is voldaan aan de eis dat de rijksvergoeding geheel voor het bekostigde onderwijs wordt benut. Dit geldt zowel bij neveninstellingen als bij contractactiviteiten.

De leden van de P.v.d.A.-fractie kregen gaarne meer inzicht in de aard en de volledigheid van de kostentoerekening die de regering voor ogen staat en de doorsluiting van inkomsten naar het Rijk. Ondergetekenden merken hierover op dat bij ministeriële regeling zal worden bepaald welk gedeelte van de kosten van het personeel, belast met contractactiviteiten, zal worden verrekend met de rijksvergoeding. Het gaat hier dus om een normatief vastgesteld gedeelte. Deze verrekening dient ter compensatie van de ten laste van het Rijk komende kosten van rechtspositionele voorzieningen voor dit personeel. Met name moet in dit verband worden gedacht aan garantie en uitkeringen bij ontslag. Het percentage zal zo nodig op basis van ervaringsgegevens worden bijgesteld om kostendekkendheid te garanderen. Voor de goede orde zij er op gewezen, dat in de ministeriële regeling geen voorschriften met betrekking tot de tariefstelling zullen worden opgenomen. Voor de volledigheid wordt tevens nog gewezen op de toepasselijkheid van artikel 93, eerste lid, sub e WVO. Op grond hiervan zal bij scholen waarvoor het declaratiestelsel geldt voor het gebruik ten behoeve van contractactiviteiten een bedrag volgens de tarieven van de medegebruikcirculaire op de rijksvergoeding in mindering worden gebracht.

Aan deze leden, alsmede aan de leden van de fracties van C.D.A. en V.V.D. naar aanleiding van hun vragen omtrent medegebruik kan het volgende worden medegedeeld. De geldende medegebruikregeling geeft

scholen voor voortgezet onderwijs een hulpmiddel voor het vaststellen van kostendekkende tarieven voor contractactiviteiten met betrekking tot de exploitatie van huisvesting en inrichting. De uitvoering van de huidige regeling is op onderdelen verbeterd en er is een algemene maatregel van bestuur in voorbereiding op grond van artikel 100a, zevende lid, van de WVO. Tot de datum van invoering van een genormeerd bekostigingsstelsel in het gehele voortgezet onderwijs zullen de scholen die onder het zogeheten declaratiesysteem vallen een deel van de inkomsten uit medegebruik aan het Rijk dienen af te dragen. Echter na datum van invoering van het nieuwe bekostigingsstelsel, per 1 januari 1990, is deze relatief ingewikkelde verrekening voor deze groep scholen van de baan.

De leden van de P.v.d.A.-fractie stelden enige vragen in verband met de kwaliteitsbewaking van contractactiviteiten. Op de eerste vraag, te weten «wat houdt het toezicht van de inspectie op de uitvoering van de wet in voor het kwaliteitsaspect?», luidt het antwoord van ondergetekenden dat het toezicht van de inspectie dient om te bewaken dat het reguliere bekostigde onderwijs niet wordt geschaad. De inspectie beoordeelt dus niet de kwaliteit van het contractonderwijs. Voor een beschouwing over de kwaliteit van het contractonderwijs verwijzen zij naar hetgeen eerder in deze memorie is opgemerkt.

De ondergetekenden zijn van mening – dit naar aanleiding van de vraag van de leden van de P.v.d.A.-fractie, dat de medezeggenschapsraden ongetwijfeld betrokken zullen worden bij de vraag of en welke contractactiviteiten door de school worden aangeboden en in die zin dus ook bij de planvorming en kwaliteitsbewaking ervan. Artikel 7 van de Wet medezeggenschap onderwijs noemt als een der bijzondere medezeggenschapsaangelegenheden: uitbreiding van de werkzaamheden van de school (onderdeel c). De mate van betrokkenheid zal per school variëren, afhankelijk van de bevoegdheid die aan de medezeggenschapsraad op dit punt in het medezeggenschapsreglement van de school is toegekend.

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen om een nadere omschrijving van de belanghebbenden, te weten degenen die met de scholen contracten zullen afsluiten. De gelden van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie, waarin de sociale partners zitting hebben, zullen blijkens het wetsvoorstel WCBO niet kunnen worden besteed aan contractactiviteiten. Indien deze gelden worden besteed aan opleidingen, zal het altijd gaan om specifieke scholing in de zin van dat wetsvoorstel. Uiteraard kunnen werkgevers en werknemers contracten sluiten met scholen; maar dan ten laste van hun eigen middelen. Ook de overheid kan in haar hoedanigheid van werkgever ten behoeve van haar personeel contracten sluiten met scholen.

In antwoord op de vraag van de leden van de V.V.D.-fractie op welke wijze nu verrekening plaatsvindt van personele en materiële kosten alsmede van de inkomsten, wijzen de ondergetekenden er nogmaals op dat momenteel de contractactiviteiten door neveninstellingen worden verricht. Deze neveninstellingen verkeren in dezelfde positie ten opzichte van de overheid als particuliere instellingen, dat wil zeggen, er is geen bekostigingsverband en verrekening vindt dan ook als zodanig niet plaats. Bij gebruik van huisvestingsvoorzieningen van het bekostigde onderwijs dient hiervoor uiteraard te worden betaald conform de regeling van medegebruik. Voorts vroegen deze leden om met enkele voorbeelden duidelijk te maken wat wordt bedoeld met het gestelde, dat via het onderhavige wetsvoorstel ook docenten voor dit soort onderwijs in aanmerking komen, die geen mogelijkheid hebben om hun betrekking voor het uitvoeren van contractactiviteiten uit te breiden.

Docenten in het voortgezet onderwijs zijn beperkt in het geven van lessen in overuren. Hierdoor zouden ze alleen in staat zijn om contractonderwijs aan een neveninstelling te verzorgen als zij daarvoor een deel van

hun reguliere betrekking met alle rechtspositionele zekerheden zouden opgeven.

Met het gestelde in de aangehaalde passage wordt bedoeld dat met de verstrengeling van bekostigde activiteiten en contractactiviteiten binnen één organisatie het aan de instelling verbonden personeel in de gelegenheid zal zijn om binnen de betrekkingssomvang contractactiviteiten te gaan verrichten.

Tevens zou de V.V.D.-fractie zich graag een voorstelling kunnen maken over de «roulatie van contractactiviteiten» binnen de school. Daarover merken de ondergetekenden het volgende op. Het verrichten van contractactiviteiten gaat onderdeel uitmaken van de functie van de leraar. Alle leraren kunnen derhalve contractactiviteiten toegedeeld krijgen. Met de «roulatie van contractactiviteiten» wordt aangegeven dat het geenszins zo hoeft te zijn dat slechts één leraar dergelijke activiteiten in zijn pakket krijgt. Voor de versterking van het draagvlak binnen de school komt het eerder gewenst voor meer leraren «bij toerbeurt» bij deze vorm van onderwijs te betrekken.

Voor het antwoord op de vraag van deze leden in welke zin toch nog sprake is van een «dubbelstructuur» in het geval dat door de neveninstelling gebruik wordt gemaakt van de personele en materiële onderwijsinfrastructuur van de uit 's Rijks kas bekostigde onderwijsinstelling verwijzen de ondergetekenden naar hetgeen zij hierover in deze memorie reeds hebben opgemerkt.

Ook op de vraag van deze leden in hoeverre de scholen gebruik zullen maken van de mogelijkheden die dit wetsvoorstel biedt, zij verwezen naar hetgeen hierover eerder is opgemerkt.

De leden van de fractie van de V.V.D. stelden vervolgens een vraag over de rol van de inspectie. Op deze plaats zullen ondergetekenden tevens ingaan op in hetzelfde verband gestelde vragen van de leden van de C.D.A.- en G.P.V.-fractie.

Het is niet mogelijk aan te geven welke variëteit aan contractactiviteiten zich zal voordoen. Bovendien spelen de contractactiviteiten zich af in de vrije sfeer tussen aanbiedende scholen en vragende afnemers. Daarom ligt het in de rede om niet te kiezen voor een strikte omschrijving van verschijningsvormen van contractactiviteiten. Wel is er voor gekozen, met het oog op de kwaliteitsbewaking van het bekostigd onderwijs, een aantal randvoorwaarden te formuleren. Artikel 20, derde lid, bevat een tweetal randvoorwaarden. Op basis van artikel 24a heeft de inspectie ook daadwerkelijk de mogelijkheid om te beoordelen of aan het gestelde in artikel 20, derde lid, is voldaan. Het gaat daarbij inderdaad om globale formuleringen, om redenen hiervoor uiteengezet.

Beoordeling van één en ander door de inspectie is op dit moment niet verder geoperationaliseerd en naar de mening van ondergetekenden ook niet noodzakelijk. In de praktijk zal moeten blijken in hoeverre de door de fractieleiden gevreesde verschillen in beoordeling zich zullen voordoen. Ondergetekenden verwachten dit, gelet op de werkwijze van de inspectie, niet. Mochten zich toch knelpunten voordoen, dan zullen zij alsnog overwegen tot een bepaalde normering, gebaseerd op opgedane ervaringsgegevens, te komen. Zonodig zal, als zich echt ongewenste ontwikkelingen voordoen, de regelgeving in verband hiermee worden aangepast op basis van evaluatiegegevens. De naleving van het gestelde in artikel 24a kan worden gesanctioneerd door middel van de gehele of gedeeltelijke inhouding van de bekostiging van het door het Rijk bekostigde onderwijs. Extra inventaris en apparatuur, aangeschaft met inkomsten uit contractactiviteiten mag, dit in antwoord op de vraag van de leden van de V.V.D.-fractie, mede worden benut voor het reguliere onderwijs.

De vraag van de leden van de V.V.D.-fractie met betrekking tot ongewenste concurrentie tussen scholen is reeds aan de orde gekomen.

Leden van de fractie van de V.V.D. hebben vragen gesteld naar aanleiding van de aangekondigde evaluatie. Ondergetekenden merken daarover op dat het inderdaad in de bedoeling ligt na twee jaren met een eerste evaluatie te starten. Het nieuwe karakter van contractactiviteiten vraagt om een evaluatie op korte termijn, teneinde meer zicht te krijgen in de mate waarin en de wijze waarop scholen zich met contractactiviteiten bezighouden. Eén en ander heeft volgens ondergetekenden geen relatie met de start van een SVM-operatie. Ook nu al houden scholen zich met contractactiviteiten bezig, zij het dan via neveninstellingen. Uit signalen in het veld, maar met name ook op basis van waarnemingen van de inspectie, zal worden bepaald welke elementen in de evaluatie zullen worden opgenomen. Op voorhand wordt gedacht aan: aard, inhoud, tijdsduur en omvang van contractactiviteiten, de mate waarin onderwijsinstellingen een goede danwel zwakke concurrentiepositie hebben op de educatieve markt, en bij voorbeeld eventuele knelpunten op rechtspositieel en financieel gebied. Over het bedrag dat met deze evaluatie gemoeid zal zijn, valt nog geen informatie te verstrekken.

Ten aanzien van de vraag van deze leden over b.t.w. en vennootschapsbelasting verwijzen ondergetekenden naar het antwoord dat zij de C.D.A.-fractieleden hieromtrent hebben gegeven. Voor wat betreft regelingen ten aanzien van de aansprakelijkheid verwijzen zij naar het hierover gestelde in paragraaf 5 van deze memorie. Naar aanleiding van de toepassing van de ABP-wet vroegen de leden van de V.V.D.-fractie hoe de zogenaamde 51/49%-norm toegepast zal worden in de situatie dat een school besluit om zowel contractactiviteiten uit te voeren in eigen beheer als uit te besteden aan een geprivatiseerde instelling.

Ondergetekenden merken hierover op, dat de ABP-norm alleen relevant is voor gesubsidieerde instellingen, i.c. bekostigde scholen. De neveninstelling staat buiten het schoolverband en heeft als niet-gesubsidieerde (particuliere) instelling niet te maken met de voor de school geldende ABP-norm.

De vraag van de leden van de fractie van D66 over de te verwachten omvang van contractactiviteiten is hiervoor reeds aan de orde geweest. Deze leden stelden voorts de vraag, waarom de figuur van het extraneus-examen is geïntroduceerd. Naar hun mening komt het op deze manier voor, dat alsnog bestaande exameninhouden in het regulier onderwijs een pré krijgen in de te organiseren contractactiviteiten, waardoor de flexibiliteit kan worden geschaad. Voorts wezen zij op de mogelijkheid van buitenschoolse examens, die veelal onder toezicht staan van een rijksgecommitteerde. Het wetsvoorstel maakt het mogelijk om cursisten in het contractonderwijs als extraneus toe te laten bij een examen of een dealexamen in het reguliere onderwijs. De desbetreffende bepaling is opgenomen omdat het niet is uitgesloten, dat scholen delen van hun reguliere pakket in iets andere vorm of voor een andere doelgroep mede gaan aanbieden als contractonderwijs. In dat geval wordt het niet meer dan redelijk geacht, dat de school de cursisten in staat kan stellen, aan de reguliere examens of dealexamens deel te nemen en een diploma of certificaat met civiel effect te verwerven.

Ontkend wordt, dat hierdoor de flexibiliteit van contractactiviteiten wordt beïnvloed. Als er geen behoefte is aan de soort contractonderwijs die met een diploma of certificaat zoals hiervoor bedoeld kan worden afgesloten, zal het enkele feit dat daaraan civiel effect is verbonden, niet ertoe leiden dat de school dit onderwijs toch aanbiedt. Ten slotte wordt opgemerkt dat geen enkele bepaling in het wetsvoorstel zich tegen het afleggen van buitenschoolse examens verzet. Scholen zullen echter, indien zij dit wenselijk achten, zelf moeten proberen te regelen dat hun cursisten hierbij worden toegelaten. Inderdaad is dit een goede

mogelijkheid om cursisten in staat te stellen een diploma met civiel effect te behalen.

De vragen van het lid van de G.P.V.-fractie met betrekking tot de randvoorwaarden en die met betrekking tot de omvang en een eventuele fasering van de contractactiviteiten zijn eerder in deze memorie aan de orde geweest.

Gaarne verwijzen ondergetekenden dit lid daar dan ook naar.

4. Rechtspositie personeel

De leden van de C.D.A.-fractie achtten een duidelijker inzage in de hoogte van de kosten van de rechtspositionele voorzieningen die kunnen voortvloeien uit de voorgestelde wijzigingen van het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel wenselijk. Hierover merken ondergetekenden het volgende op.

Met name ter dekking van garantie, wachtgeld, korte en lange uitkering zal een percentage van de personeelskosten worden vastgesteld. Dit zal in mindering worden gebracht op de rijksvergoeding en doorberekend moeten worden binnen de tarieven voor contractactiviteiten. Bij de aanvraag voor wachtgeld etc. dient aangegeven te worden dat de aanvragen op contractactiviteiten betrekking hebben. Op deze manier is het mogelijk een jaarlijkse opgave van kosten te verstrekken ter verificatie en eventuele aanpassing van het vastgestelde percentage.

Eveneens wensten deze leden informatie over mogelijk te stellen eisen aan personeel dat de contractactiviteiten uitvoert in relatie tot de hoogte van het salaris. Wie bepaalt dit, zo vroegen deze leden zich af. Hierover het volgende.

Contractactiviteiten worden verricht door het onderwijsgevend personeel dat óf reeds aan de school is verbonden óf voor de contractactiviteiten aan de school wordt verbonden. In het eerste geval is de leraar reeds in een functie benoemd en die functie is bepalend voor de bezoldiging. Wordt een leraar aan de school verbonden uitsluitend voor het verrichten van werkzaamheden in het kader van contractactiviteiten dan vindt benoeming plaats in een aan de school voorkomende functie en ook bij die functie behoort een bepaald salaris. Komen er aan een school verschillende functies voor, bij voorbeeld schaal 11- en schaal 12-functies, dan bepaalt het bevoegd gezag aan de hand van de aard en de inhoud van de contractactiviteiten of deze activiteiten worden verzorgd door een schaal 11-docent of een schaal 12-docent.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen waarom de bevoegdhedenregeling niet op de contractactiviteiten van toepassing kan zijn terwijl er op ruimere schaal dan in het verleden tot vrijstellingen wordt gekomen. Hierover het volgende. Bij de voorgestelde wetwijziging wordt ervan uitgegaan dat de contractactiviteiten inhoudelijk aansluiten bij het reeds bekostigde onderwijs. Dat impliceert dat voor contractactiviteiten kan worden gerekend op reeds aanwezige kennis en ervaring. Vooral zittend – bevoegd – personeel immers zal met contractactiviteiten worden belast. De regeling biedt het bevoegd gezag daarnaast de ruimte om voor speciale cursussen extern personeel aan te trekken. In die gevallen moet de meest geschikte kunnen worden aangesteld, ook als deze niet over de vereiste bevoegdheid beschikt. In deze is het bevoegd gezag niet naar het Rijk maar naar de contractpartner verantwoordelijk. Het zou te ver voeren van rijkswege toch voorwaarden te stellen.

Deze leden hadden de indruk dat de relatie tussen de contractactiviteiten en het reguliere onderwijs door het laten vallen van de bevoegdheidsvereisten toch niet die nadruk krijgt die telkens beoogd werd.

Bij de beantwoording van de voorgaande vraag is reeds aangegeven dat het besluit om ten aanzien van contractactiviteiten geen bevoegd-

heidseisen te stellen door praktische overwegingen is ingegeven. Enerzijds acht de overheid het niet haar taak om te treden in de relatie school en contractpartner. Anderzijds zouden de criteria voor een verruimd vrijstellingenbeleid ten aanzien van contractactiviteiten in het verlengde van de beoogde relatie ook voor het reguliere onderwijs moeten gelden. Het loslaten van de bevoegdheidseisen voor contractactiviteiten doet naar het oordeel van ondergetekenden geen afbreuk aan het uitgangspunt dat instellingen door de voorgestelde wetswijzigingen in staat worden gesteld om binnen één organisatie en één personeelsbestand waarop één rechtspositieregeling van toepassing is zowel regulier onderwijs als contractactiviteiten te verrichten. Te meer daar in eerste instantie dan een beroep zal worden gedaan op personeel dat al aan de school lesgeeft.

In het verlengde van de voorgaande vragen achtten P.v.d.A.-fractieleden het noodzakelijk dat zittend personeel zoveel als mogelijk kan deelnemen aan contractactiviteiten en alleen voor bijzondere deskundigheden mensen van buiten het onderwijs ingeschakeld kunnen worden. Ondergetekenden merken hierover het volgende op. Door het opnemen van contractactiviteiten als mogelijke taak voor de instellingen voor regulier onderwijs, wordt het draagvlak waarop de aanstelling van de docenten berust verbreed en verstevigd. Uit de beantwoording van de voorgaande vragen moge duidelijk zijn geworden dat het inderdaad de bedoeling is dat zittend personeel zoveel mogelijk ook contractactiviteiten gaat verrichten. Aangezien de overheid niet de bekostiging van de contractactiviteiten verzorgt, kan zij de bevoegde gezagsorganen niet verplichten het zittend personeel daadwerkelijk in te zetten. Rechtspositionele maatregelen zullen het zittend personeel wel bescherming bieden tegen van buiten voor contractactiviteiten aangetrokken personeel.

Deze leden vroegen voorts waarom het bevoegd gezag aan leden van de directie gedurende de periode dat contractactiviteiten worden verricht, een toelage kan verstrekken. Hierover merken de ondergetekenden het volgende op. Het verrichten van contractactiviteiten leidt niet tot uitbreiding van de directieformatie, noch tot verandering van het functieniveau van de directiefunctie. Tevens is het niet mogelijk dat directieleden in hun eigen school worden belast met taakeenheden. Het is daarom redelijk geoordeeld om de directieleden die de contractactiviteiten naast hun reguliere taak verrichten, een toelage te verstrekken.

De V.V.D.-fractieleden vroegen of het alleen de specifieke regelingen in het RPBO betreft waardoor wordt gezorgd dat er een consistent rechtspositioneel kader ontstaat ten behoeve van het verzorgen van contractactiviteiten binnen schoolverband. Voorts vroegen zij zich af of, en zo ja met wie, hierover nog overleg gevoerd moet worden, alsmede of het van toepassing verklaren van de rechtspositie van onderwijsgeevenden de contractactiviteiten niet onnodig duur en weinig flexibel maken.

Voor wat de eerste vraag betreft, wordt, aldus ondergetekenden, in de aangehaalde passage bedoeld dat door enige op de contractactiviteiten toegesneden regelingen in het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel (RPBO) op te nemen, voor een consistent rechtspositioneel kader ten behoeve van het verzorgen van contractactiviteiten binnen schoolverband wordt gezorgd. Hierbij moet worden gedacht aan onder meer een wijziging van de taakomschrijving van de leerkrachten, bescherming bij onvrijwillige taakvermindering na beëindiging van contractactiviteiten en aanpassing van de verlofregeling. Alle voorgestelde wijzigingen in het RPBO zullen worden besproken in het rechtspositioneel overleg met de Bijzondere commissie onderwijspersoneel en de Commissie besturenorganisaties (het georganiseerd overleg).

De vraag of het van toepassing verklaren van de onderwijsrechtspositie de contractactiviteiten niet onnodig duur en weinig flexibel maakt,

kan ontkennend worden beantwoord. Ook in neveninstellingen zullen contractactiviteiten kostendekkend moeten worden verricht. Het ontbreken van financiële en rechtspositionele zekerheden zou daar juist kunnen leiden tot het stellen van extra hoge salariseisen door het personeel. In de onderhavige regeling wordt dit ondervangen, hetgeen ook de flexibiliteit in de organisatie van contractactiviteiten ten goede komt. Dat laatste is bij voorbeeld ook het geval met de mogelijkheid om contractactiviteiten binnen de betrekkingsovervang te verrichten. Ook ten aanzien van de toedeling van contractactiviteiten aan het personeel is juist gestreefd naar flexibiliteit.

Deze leden vroegen voorts of het bij toepassing van het RPBO, wel mogelijk is cursussen tegen een bepaalde kostprijs aan te bieden. Zij wezen daarbij op het verschil dat de inzet van een oudere eerstegraads leraar, of een jonge tweedegraads leraar in die kostprijs teweeg zal brengen.

Hierover het volgende. Uiteraard zal bij de prijsstelling van de contractactiviteiten de hoogte van het salaris van het uitvoerende personeel een rol spelen. Dat echter is bij de neveninstelling niet minder het geval. In beide situaties is het een kwestie van vraag en aanbod. Naarmate het niveau van de contractactiviteit hoger is, zal het niveau van de leerkracht hoger moeten zijn en zullen de salariskosten navent toemen.

Het streven is, dit in antwoord op de desbetreffende vraag van deze leden, om de wijzigingen in het RPBO gelijktijdig te doen plaatsvinden met het van kracht worden van de onderhavige wetswijzigingen.

De V.V.D.-fractieleden vroegen voorts om met een enkel voorbeeld duidelijk te maken wanneer het dienstbelang vereist dat met het betrokken personeel afspraken worden gemaakt om verlof op andere dan de gebruikelijke tijdstippen op te nemen.

Hierover het volgende. Ingevolge de verlobbepalingen in het RPBO geniet het merendeel van de leerkrachten in Nederland vakantieverlof gedurende de schoolvakanties.

Het kan voorkomen dat op basis van afspraken met de contractpartner juist in die periode contractactiviteiten moeten worden verricht. In die situatie is het nodig dat met betrokkene(n) afspraken worden gemaakt om verlof op andere dan de gebruikelijke tijdstippen op te nemen. Bovendien vroegen deze leden of de compensatiebetaling aan het Rijk voor de geldende rechtspositionele voorzieningen ook de doorbetaling bij ziekte en de vervanging bij ziekte, buitengewoon verlof etc. dekken.

In geval van doorbetaling bij ziekte en buitengewoon verlof is er geen sprake van extra betaling door het Rijk, zodat ook geen compensatiebetaling hoeft plaats te vinden. Ook bij vervanging bij ziekte is het voornemen dat het Rijk hiervoor in geval van contractactiviteiten geen extra gelden ter beschikking stelt, zodat hiervoor evenmin een compensatiebetaling nodig is.

De leden van de fracties van D66 en G.P.V. vroegen of docenten uit het reguliere onderwijs kunnen worden verplicht deel te nemen aan contractonderwijs.

Ondergetekenden kunnen deze vraag bevestigend beantwoorden.

Het verrichten van contractactiviteiten zal deel uitmaken van de normale taak van het onderwijzend personeel. De omschrijving van de hoofdzaken van de functie van leraar biedt reeds voldoende ruimte voor het verrichten van les- c.q. begeleidings-, ontwikkelings- en voorlichtingsactiviteiten. Deze omschrijvingen worden aangevuld met de taak «het in het kader van contractactiviteiten verrichten van andere werkzaamheden».

Het lid van de G.P.V.-fractie stelde de vraag of een medezeggenschapsraad contractactiviteiten buiten de school kan houden.

In het geval dat in het medezeggenschapsreglement van een school aan de medezeggenschapsraad instemmingsbevoegdheid is gegeven ten aanzien van het aanbieden van contractactiviteiten door de school, is het – zo luidt het antwoord van ondergetekenden – mogelijk dat de medezeggenschapsraad contractactiviteiten buiten de school zou houden.

Op de vraag of het mogelijk is dat voor contractactiviteiten aange- trokken personeelsleden andere personeelsleden verdringen delen onder- getekenden het lid van de G.P.V.-fractie in aanvulling op het antwoord dat over deze kwestie eerder in deze memorie aan de leden van de C.D.A.-fractie is gegeven het volgende mee.

Opneming van een daartoe strekkend artikel in het RPBO ziet erop toe dat een van buiten benoemde leraar voor het verrichten van contractacti- viteiten tot en met de eerste dag van het vijfde schooljaar van zijn benoeming een collega die reeds aan de school was verbonden op de datum waarop de benoeming van de met contractactiviteiten belaste leraar inging, niet kan verdringen. Dit verdringingsverbod geldt eveneens voor de leraar wiens betrekkingssomvang is uitgebreid met formatie-eenheden in verband met contractactiviteiten, echter uitsluitend voorzover het die uitbreiding betreft. Gevaar voor verdringing zal gelet op het vorenstaande geen argument vormen voor de onderbrenging van contractactiviteiten in een neveninstelling.

Het G.P.V.-lid vroeg voorts of personeelsleden die na het wegvallen van formatie-eenheden in verband met werkzaamheden in het kader van contractactiviteiten op wachtgeld zijn gekomen overeenkomstig artikel 94 WVO, bij voorrang moeten worden benoemd in zich voordoende vacatures aan de school.

Uitgangspunt van de voorgestelde wetwijzigingen is – zo antwoorden ondergetekenden – dat contractactiviteiten en regulier onderwijs binnen één organisatie met één personeelsbestand waarop dezelfde rechtsposi- tieregeling van toepassing is, worden verricht. Ten opzichte van perso- neelsleden die na het wegvallen van contractactiviteiten op wachtgeld zijn gekomen en ook overigens aan alle voorwaarden voor benoeming voldoen, geldt voor het bevoegd gezag een herbenoemingsverplichting op straffe van een bekostigingssanctie (artikel 94 WVO jo. artikel 10 Besluit Wijze van bekostiging).

5. Financiële aspecten

De leden van de C.D.A.-fractie misten in het onderhavige wetsvoorstel een overzicht van activiteiten en financiële consequenties van de voorzie- ningen die nu reeds in de begroting van Onderwijs en Wetenschappen c.q. Landbouw en Visserij voorkomen, maar die mogelijk straks onder de contractactiviteiten vallen. Zij nodigden de regering uit meer duide- lijkheid te verschaffen. Eerder is – aldus deze leden – ook niet te beoor- delen of contractactiviteiten geen extra beslag mogen leggen op middelen van de overheid. Is het, zo vroegen deze leden, in dit verband niet juister te stellen, dat contractactiviteiten geen invloed kunnen hebben op de middelen van de overheid?

Naar aanleiding van deze vragen merken ondergetekenden het volgende op. De bedoeling van het onderhavige wetsvoorstel is niet, dat regulier bekostigd onderwijs, waaronder ook bekostigde cursussen, in de toekomst niet meer voor bekostiging in aanmerking zou komen. Zo al beëindiging van bekostiging plaats vindt, zal dat gaan volgens de huidige criteria en procedures. Het is dan ook inderdaad juist om te stellen dat contractactiviteiten geen invloed kunnen hebben op de middelen van de overheid, met dien verstande dat de overheid als werkgever natuurlijk wel afnemer van contractactiviteiten kan zijn.

Voorts vroegen de leden van de C.D.A.-fractie of er een financiële onderbouwing van de activiteiten om te komen tot een berekeningswijze van de activiteiten die werkelijk kostendekkend genoemd mogen worden, te geven is, hoe het staat met de overheadkosten, hoe een zogenaamd verliesfonds zal moeten werken en of die aan grenzen gebonden zal zijn.

In reactie op deze vragen delen ondergetekenden mee dat er naast de reeds voorgeschreven doorberekening van de kostencategorieën van personeelskosten en materiële kosten geen verdere voorschriften met betrekking tot de financiële onderbouwing zijn; de berekening van de hoogte van de doorberekening wordt overgelaten aan het bevoegd gezag. Daarbinnen worden ook de kosten van overhead begrepen.

In antwoord op de desbetreffende vraag van de leden van de C.D.A.-fractie delen ondergetekenden mee dat de opzet van een risicofonds (in de vraagstelling verliesfonds genoemd) de volgende is.

Bij de berekening van de kostprijs berekenen scholen een opslag voor het geval de contractactiviteiten niet onmiddellijk kunnen worden voortgezet. Daardoor kan de continuïteit van de inkomsten in gevaar komen en daarmee de bezoldiging van personeel. Deze opslag kan – op vrijwillige basis – worden gestort in een landelijk risicofonds, dat in geval van bedreiging van continuïteit een uitkering aan de school verstrekt, waarmee deze de bezoldiging kan financieren. Het risicofonds berust op onderlinge waarborg en spreiding van risico's over de aangesloten scholen en komt overeen met de bedrijfsvoering in particuliere instellingen. De overheid is bereid de totstandkoming van dit risicofonds te bevorderen door uit ISO-middelen op jaarbasis tot en met 1990 1 miljoen gulden ter beschikking te stellen. De gedachte hierachter is dat in dit tijdvak de contractactiviteiten in ontwikkeling zijn en derhalve het risico voor de continuïteit onevenredig hoog is. Het is niet het voornemen deze bijdrage in de jaren daarna te continueren, omdat er dan sprake zou zijn van concurrentievervalsing ten opzichte van het particulier initiatief.

De leden van de C.D.A.-fractie wensten meer inzicht te krijgen in de hoogte van het gedeelte van de inkomsten uit contractactiviteiten dat aan het Rijk moet worden afgedragen in verband met rechtspositionele voorzieningen voor het personeel.

Voor het antwoord op deze vraag verwijzen de ondergetekenden naar hetgeen eerder in deze memorie is opgemerkt.

Voor de leden van de P.v.d.A.-fractie stond centraal dat het belang van het uit 's Rijks kas bekostigde onderwijs niet geschaad mag worden. Voor het antwoord op de vraag die deze leden daaraan koppelen, naar het financiële beleid van de rijksoverheid op wat langere termijn, verwijzen ondergetekenden naar het antwoord dat eerder in deze memorie op soortgelijke vragen van de C.D.A.-zijde is gegeven. Met deze leden en ook met het lid van de G.P.V.fractie zijn ondergetekenden het volledig eens dat het reguliere onderwijs niet mag worden aangetast. Zij zijn overigens van mening dat dit wetsvoorstel het reguliere onderwijs nergens aantast, integendeel de mogelijkheden biedt tot versterking van het reguliere onderwijs.

Voor de vraag van de leden van de P.v.d.A.-fractie of het scholen is toegestaan noodzakelijke investeringen voor contractactiviteiten vóór te financieren wordt verwezen naar het eerder in deze memorie gestelde naar aanleiding van een soortgelijke vraag van de C.D.A.-fractie.

De leden van de P.v.d.A.-fractie, evenals die van de fracties van C.D.A., V.V.D. en S.G.P. hebben vragen gesteld over de werking van de overschrijdingsregeling. Ondergetekenden merken hierover het volgende op.

De overschrijdingsregeling houdt in het algemeen in, dat uitgaven die uit de openbare kas ten behoeve van het onderwijs aan openbare scholen worden gedaan, voorzover zij niet door de rijksvergoedingen worden gecompenseerd, worden omgerekend in een bedrag per leerling.

Vervolgens wordt op deze basis een evenredig bedrag aan de bijzondere scholen in de gemeente uitbetaald.

Aangezien het om alle uitgaven gaat, zou de toepassing van de overschrijdingsregeling zonder nadere voorziening contractactiviteiten aan openbare scholen feitelijk onmogelijk maken. Daarom wordt voorgesteld te bepalen dat voor de toepassing van de overschrijdingsregeling de uitgaven voor contractactiviteiten buiten beschouwing blijven voorzover zij worden gedekt door de inkomsten die de gemeente hiervoor heeft verworven. Materieel resulteert de regeling daarin dat, zodra de gemeente verlies lijdt op haar contractactiviteiten en daarmee uitgaven voor het openbaar onderwijs doet die niet door inkomsten worden gedekt en waarvoor dus geld uit de algemene middelen moet worden geput, zij dit bedrag aan verlies via de overschrijdingsregeling moet doorbetalen aan het bijzonder onderwijs in de gemeente. Daarbij moet in aanmerking worden genomen dat de overschrijdingsregeling werkt over de gemiddelde uitgaven over vijf kalenderjaren. Eventuele aanloopverliezen kunnen door winstgevende activiteiten in de volgende jaren worden gecompenseerd.

Eventuele netto-winst uit contractactiviteiten mag de gemeente behouden en komt in beginsel in de middelen van de school terecht. Inkomsten maken per definitie geen deel uit van de overschrijdingsregeling, uitgaven, voorzover niet gecompenseerd door inkomsten, wel. Indien er verliezen optreden zal de gemeente de algemene middelen moeten aanspreken, de rechtspersoon die een bijzondere school in stand houdt zal uit eigen middelen moeten putten. Te allen tijde blijft gelden dat de rijksvergoeding moet worden bestemd voor het doel waarvoor zij is gegeven en niet mag worden aangewend voor het compenseren van verliezen uit contractactiviteiten.

Leden van de fractie van de V.V.D. hebben enkele vragen gesteld met betrekking tot voorlichtingsactiviteiten in verband met contractactiviteiten. Allereerst vragen de leden zich af of de voorlichtingsactiviteiten en de evaluatie geen kosten met zich meebrengen, en als dit zo is, of dat niet haaks staat op de tekst van paragraaf 5 van de memorie van toelichting. De kosten van voorlichtingsactiviteiten en evaluatie geïnitieerd door het Rijk, worden ook betaald door het Rijk. Ook aan het risicofonds zal in de beginfase het Rijk, zoals eerder vermeld, een bijdrage leveren. Een en ander is naar de mening van ondergetekenden niet strijdig met hetgeen in paragraaf 5 staat, namelijk: «Het voorstel leidt derhalve niet tot financiële consequenties voor, 's Rijks kas». Het voorstel bevat het openen tot mogelijkheden voor contractactiviteiten met doorberekening van alle kosten en behoud van budgettaire neutraliteit.

De vragen van de leden van de S.G.P.-fractie met betrekking tot de consequenties van verliezen (verschil tussen openbaar en bijzonder onderwijs, de (on)mogelijkheid om tekorten uit contractactiviteiten tijdelijk te dekken met rijks gelden, verhaal door crediteuren en faillissement) beantwoorden ondergetekenden als volgt.

Zoals hiervoor reeds werd opgemerkt mag de rijkssubsidie niet voor contractactiviteiten worden aangewend. Dit is een absoluut verbod voor zowel openbare als bijzondere scholen, waarvan niet – ook niet tijdelijk – mag worden afgeweken. Een verschil tussen openbare en bijzondere scholen is, dat structurele verliezen bij de eerste doorgaans zullen leiden tot toepassing van de overschrijdingsregeling. Om het gebruik van de rijkssubsidie ten behoeve van contractactiviteiten te voorkomen is een strikte scheiding in de boekhouding tussen inkomsten en uitgaven voor enerzijds het bekostigde onderwijs en anderzijds contractactiviteiten noodzakelijk. Om te bereiken dat er ook feitelijk geen geld voor het

bekostigde onderwijs naar contractactiviteiten vloeit, dient de school maatregelen te treffen. Eén van de maatregelen is, dat voor contractactiviteiten een kostendekkend tarief in rekening wordt gebracht. Van rijkswege zal voorlichting worden verstrekt over de verschillende kostencomponenten. Daarbij zal ook aandacht worden besteed aan de (wettelijke en contractuele) aansprakelijkheid van de school en de opdrachtgever en de mogelijkheden zich tegen risico's op dit gebied in te dekken. Het hiervoor reeds vermelde risicofonds kan eventueel dienen voor het veiligstellen van de aanspraken van het personeel. Indien de school ondanks dit alles toch in financiële moeilijkheden raakt, is het niet uitgesloten dat crediteuren uit contractactiviteiten verhaal zoeken op middelen die van het Rijk verkregen zijn. Het is aan de rechter om te oordelen of hij dat verhaal honoreert. Ook een faillissement is niet uitgesloten. Wanneer echter uit de financiële controle blijkt dat de school dit riskeert, zal het Rijk dienen in te grijpen, omdat dan niet meer is voldaan aan het gestelde in artikel 20, derde lid van de W.V.O.

Een vraag van de S.G.P.-fractieleden was of scholen het geld dat zij met contractactiviteiten verdienen mogen gebruiken in het regulier onderwijs. Het antwoord van ondergetekenden hierop luidt bevestigend.

Aan de kwestie of eventuele concurrentie met andere scholen of met particuliere instellingen zich zal voordoen, is eerder in deze memorie reeds aandacht besteed. Daarnaar verwijzen ondergetekenden deze leden.

Naar aanleiding van de vraag van de leden van de S.G.P.-fractie of een bijdrage moet worden afgestaan van wege het gebruik van het gebouw en de inventaris delen ondergetekenden mee, dat dit op basis van artikel 93, eerste lid, sub e van de W.V.O. bij scholen waarvoor het declaratiestellen geldt inderdaad het geval is. Bepalend is, of het declaratiestelsel geldt voor de kostencomponenten die in de medegebruikvergoeding zijn opgenomen (gas, licht etc.). Bedoelde bijdrage zal worden vastgesteld conform de tarieven van de medegebruikcirculaire en dient – dit in antwoord op een volgende vraag van de leden van de S.G.P.-fractie – ook te worden afgestaan wanneer een school met contractonderwijs verlies lijdt. Wellicht ten overvloede zij er nogmaals op gewezen dat dit «verlieslijden» slechts is toegestaan ten koste van buiten het bekostigde onderwijs opgebouwde reserves, giften etc.

Leden van de S.G.P.-fractie stelden de vraag, of er op het punt van de verrekening van een gedeelte van de inkomsten met betrekking tot contractactiviteiten met het Rijk al overleg is geweest met organisaties van het private onderwijs.

In antwoord daarop delen ondergetekenden het volgende mee. Het wetsvoorstel contractactiviteiten is in algemene zin diverse keren in het overleg van het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen met de Vereniging van instellingen voor schriftelijk onderwijs (VISO) en de Vereniging voor buitenschools mondeling onderwijs (VBMO) aan de orde geweest. Daarbij is er ook over gesproken dat – bij voorbeeld door middel van verrekening – zou worden voorkomen dat gelden voor het reguliere onderwijs worden aangewend voor contractactiviteiten.

6. Adviezen

Wordt met de opmerking dat een wettelijke regeling van contractactiviteiten noodzakelijk is maar de huidige systematiek van de WVO daarin niet voorziet bedoeld, dat nu reeds niet kan worden voorkomen dat de rijksvergoeding gebruikt wordt ten behoeve van contractactiviteiten – aldus vragen de leden van de C.D.A.-fractie.

De huidige tekst van de WVO gaat ervan uit dat er geen contractactiviteiten plaatsvinden. Daarom bevat de huidige WVO ook geen regeling

die beoogt het gebruik van de rijksvergoeding voor contractactiviteiten te verhinderen. Het wetsvoorstel brengt daarin verandering.

Hoewel de regeling contractactiviteiten de mogelijkheid tot het tegen kostendekkend tarief uitvoeren van huiswerk- en bijspijkerkursussen biedt, achten ondergetekenden het niet aannemelijk – dit in antwoord op de vraag van de leden van de V.V.D.-fractie – dat dit op grote schaal zal gaan voorkomen. Immers reeds nu bestaan er commerciële huiswerkinstituten die een marginale positie hebben. Overigens zou zo'n ontwikkeling – indien die zich zou voordoen – niet toe te juichen zijn. Het is de opdracht van het reguliere onderwijs op zodanige wijze onderwijs te verzorgen dat ook de zwakkere leerling voldoende aandacht krijgt om de opleiding met vrucht te voltooien.

Voorts vroegen deze leden of de regering overweegt te komen met een model-contract of juridische tips ten behoeve van scholen die contractactiviteiten willen verrichten.

Bij ondergetekenden bestaat het voornemen in het kader van beoogde voorlichtingsactiviteiten tevens een aantal «juridische tips» te geven.

Aan de vragen van de leden van de V.V.D.-fractie omtrent de overschrijdingsregeling en de regeling van medegebruik hebben ondergetekenden elders in deze memorie aandacht besteed.

Over een eventuele fasegewijze of beperkte invoering van de mogelijkheid om contractactiviteiten binnen schoolverband te verrichten hebben ondergetekenden reeds een beschouwing gegeven in deze memorie. De leden van de S.G.P.-fractie verwijzen daarnaar voor hun desbetreffende vraag.

7. Deregulering

Wat betreft de deregulering vroegen de leden van de V.V.D.-fractie nog eens expliciet aan te geven waarom de administratieve en organisatorische complexiteit in het geval dat een afzonderlijke rechtspersoon in het leven wordt geroepen, veel groter is dan bij het onderhavige wetsvoorstel, alsmede waarom dan niet gekozen is, vanuit deregulerings-oogpunt, voor minder regelgeving in deze bestaande situaties.

De reactie van ondergetekenden op deze vragen luidt als volgt. De administratieve en organisatorische complexiteit wordt veroorzaakt doordat, hoewel er in die situaties sprake is van dezelfde materiële organisatie, hetzelfde management en hetzelfde personeel veelal toch twee verschillende formele organisaties in het leven moeten worden gehouden in plaats van een. De complexiteit wordt niet veroorzaakt door de regelgeving als zodanig ten aanzien van enerzijds bekostigd onderwijs en anderzijds van private rechtspersonen maar uitsluitend door het feit, dat in zo'n dubbele structuur zowel met de WVO als met het privaatrecht rekening dient te worden gehouden.

8. Diversen

De leden van de C.D.A.-fractie verwijzen ondergetekenden voor hun vraag over de medegebruikersregeling naar hetgeen eerder in deze memorie van antwoord is opgemerkt.

Voorts wensten deze leden een nadere uiteenzetting over de kwaliteitseisen in dit wetsvoorstel en die in de Wet op de erkende onderwijsinstellingen. Deze vraag kan, aldus ondergetekenden als volgt worden beantwoord.

In het onderhavige wetsvoorstel zijn, anders dan in de Wet en het Besluit op de erkende onderwijsinstellingen, geen expliciete kwaliteitseisen gesteld. Naar de mening van ondergetekenden is dit niet nodig, aangezien in andere bepalingen van het wetsvoorstel reeds voldoende

kwaliteitswaarborgen zijn gelegen. Hierbij dient met name te worden gedacht aan de eis, dat contractactiviteiten verband moeten houden met het reguliere onderwijs dat reeds aan de school wordt gegeven (en waarop al een veel intensievere kwaliteitstoets plaatsvindt) en aan de bepaling, dat het reguliere onderwijs door de contractactiviteiten niet mag worden geschaad.

Tot slot vroegen de leden van de V.V.D.-fractie zich af hoe de voorgestelde wijzigingen van de Welzijnswet zich verhouden tot de reeds aangekondigde wijzigingen van de Welzijnswet in de brief van de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, d.d. 20 mei 1988, betreffende de vereenvoudiging van financiële en bestuurlijke betrekkingen op het terrein van welzijn, volksgezondheid en cultuur. De voorgestelde wijziging van de Welzijnswet houdt geen verband met de wijzigingen van die wet, aangekondigd in bedoelde brief (kamerstukken II, 1987/1988, 20 200, hoofdstuk XVI, nr. 165), en is daarmee ook niet strijdig. Zij heeft immers uitsluitend betrekking op de reikwijdte van de Welzijnswet in verhouding tot het onderhavige wetsvoorstel en tot de Kaderwet Volwasseneneducatie.

9. Artikelen

Artikel 20, derde lid

Aan de rol van de inspectie en de beoordeling van het gestelde in artikel 20, derde lid, is – dit in antwoord op de vraag van de leden van de fracties van C.D.A. en V.V.D. – in deze memorie van antwoord reeds aandacht besteed.

Artikel 40a

Ondergetekenden verwijzen de leden van de fracties van C.D.A. en V.V.D. voor hun vraag ten aanzien van dit artikel naar hetgeen in deze memorie van antwoord reeds is opgemerkt.

Artikel 85, eerste lid jo. artikel 88, eerste lid

Ook aan de overschrijdingsregeling is reeds in het voorgaande aandacht besteed. Ondergetekenden verwijzen de leden van de C.D.A.-fractie daarnaar.

Artikel 93a

De leden van de C.D.A.-fractie konden instemmen met de regeling dat de scholen zelf een bijdrage moeten leveren aan personeelsvoorziening zoals die voortvloeit uit de onderwijsrechtspositie (pensioen, wachtgeld, garantiekosten en dergelijke). Zij vroegen zich echter af of het niet beter zou zijn om de omvang en de wijze van verrekening van deze indirecte salariskosten in de wet zelf te regelen om willekeur uit te sluiten.

Naar aanleiding van deze vraag merken ondergetekenden op dat de *wijze waarop* verrekening plaatsvindt in de wet zelf is opgenomen. Artikel 93a bepaalt dat de minister van de kosten van het personeel belast met het verrichten van contractactiviteiten een percentage vaststelt. De wijze waarop dit percentage tot stand komt, is reeds in deze memorie uiteengezet. De ministeriële regeling waarbij het percentage wordt vastgesteld, zal uiteraard onderwerp zijn van overleg in het Georganiseerd overleg.

Aan het opnemen van het percentage in de wet zelf kleeft het grote bezwaar, dat door de procedure die een wetswijziging moet doorlopen, flexibel inspelen op de i.c. relevante rechtspositionele ontwikkelingen onmogelijk wordt.

Artikel 93a

De leden van de C.D.A.-fractie en die van de V.V.D.-fractie vroegen zich af of de voorgestelde redactie wel voldoende aansluit op de huidige tekst van artikel 97, eerste lid.

Naar het oordeel van ondergetekenden sluit de tekstwijziging van het eerste lid correct aan bij de huidige tekst.

De Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen,
N. J. Ginjaar-Maas

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks